

GABRIELA ȘERBAN

Cartea și Filmul, vedete în orașul Bocșa! Bocșa Film Festival, ediția a III-a

Nu întâmplător, la Bocșa îmbinăm armonios lectura și cartea cu arta cinematografică, avându-l la îndemână și „în imediata noastră apropiere” pe regizorul și scriitorul Ioan Cărmăzan, iar cea de-a treia ediție a Festivalului de Film de la Bocșa (22 – 24 septembrie 2023) a fost una specială, deoarece a îmbinat armonios artele cu literatura, a aniversat oameni și instituții și a sărbătorit cultura bocșeană alături de importante personalități ale vremii.

Instituția organizatoare – biblioteca publică – aflându-se la ceas aniversar, și-a dorit o aniversare alături de cărți și scriitori, de artă – sub diverse aspecte, de colaboratori și prieteni de aproape și de mai departe. Așadar, timp de două zile, au fost prezentați autori, au fost prezentate cărți, reviste, publicații, au fost vernisate expoziții de artă, au fost susținute recitaluri de muzică și poezie, spectacol folcloric și proiecții de film. Toate acestea au fost incluse în cea de-a III-a ediție a Festivalului de Film de la Bocșa!

Cea dintâi zi a fost dedicată maestrului Ioan Cărmăzan, cel care la finalul lunii iunie a împlinit 75 de ani; acesta a fost sărbătorit alături de prietenii săi: criticul și istoricul literar Cornel Ungureanu la 80 de ani și actorul Valentin Teodosiu la 70 de ani. Despre regizorul și scriitorul Ioan Cărmăzan au vorbit dr. Cornel Ungureanu, dr. Ada D. Cruceanu, scriitorul Ion Marin Almăjan, actorul Valentin Teodosiu și ing. Constantin Borozan. Despre președintele Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara, dr. Cornel Ungureanu, au vorbit scriitorii Gheorghe Jurma și Erwin Josef Țigla; iar pe îndrăgitul actor Valentin Teodosiu, „acest imens talent, fiind genul de actor total, puternic, neînhibat și foarte disponibil”, l-a prezentat regizorul Ioan Cărmăzan. De asemenea, cu toții au beneficiat de prezentări detaliate din partea Gabrielei Șerban, moderatorul întâlnirii. Alese cuvinte au fost rostite și de scriitorii timișoreni Vasile Bogdan și Silvia C. Negru.

Tot cu acest prilej al sărbătorii cărții și făcătorilor de cărți, în partea a doua a evenimentului a fost lansată cartea „Condeierii bănațeni”, autor prof. Liana Feriug, volum apărut în anul 2022 la Editura Universității de Vest din Timișoara, fiind lucrarea de doctorat a proaspătului doctor în filologie Liana Feriug-Brumariu, carte prezentată de prof. univ. dr. Ioan Viorel Boldureanu, cel care a semnat prefața volumului în calitatea sa de conducător de doctorat.

Alături de cartea Liane Feriug, „Condeierii bănațeni”, lucrare care tratează literatura dialectală și fenomenul condeierilor bănațeni, au mai fost prezentate volume precum „Îngeri deghizați” de Ioan Cărmăzan (Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2022), „Cornel Ungureanu – 80” (volum îngrijit de Robert Șerban și Adriana Babeți, apărut la Editura Universității de Vest din Timișoara, în 2023) și volumul V al cărții „Eu, Don Quijote al Banatului. Fantastica viață a lui Tata Oancea” de Vasile Bogdan (Reșița: TIM, 2023, seria *Bocșa – istorie și cultură*; 65).

Evident, întâlnirea s-a încheiat cu tort, șampanie și daruri din partea organizatorilor, a primarului orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, cel care a oferit sărbătoritorilor *plachete aniversare în semn de aleasă considerație și prețuire*.

Sărbătoarea a continuat în partea a doua a zilei la Bocșa Română, în parcul „Pescăruș”, cu proiecția filmului „Nunta mută” (2008), în regia lui Horațiu Mălăie, maestrul Valentin Teodosiu jucând senzațional unul dintre rolurile principale. Un film bine primit de publicul bocșean, menit să descrețească frunți și să pună în certă valoare cinematografia românească.

Se cuvine a mulțumi Ansamblului „Bocșana” și coordonatorilor săi, profesorii Ilia Ciurcia și Octavian Pieptenar, pentru frumoasa prestație din deschiderea Festivalului de Film și în cinstea

Evenimente

aniversațiilor, oferind un veritabil spectacol artistic din folclor românesc și sârbesc. De altfel, după cum spuneam, întreg Festivalul de Film de la Bocșa din acest an - 2023 - a stat sub semnul unor aniversări „cu bătaie lungă”: 690 de ani de atestare a localității Bocșa și 70 de ani de lectură și bibliotecă publică la Bocșa!

Sâmbătă, 23 septembrie 2023, cea de-a doua zi a Festivalului de Film de la Bocșa, ed. a III-a, a avut ca personaj principal biblioteca publică, aceasta aniversând 70 de ani de existență și activitate. Cu acest prilej a fost lansată monografia bibliotecii, o carte în două volume, intitulată generic „Bocșa, un oraș ca o poveste”, primul volum purtând titlul: „Biblioteca – cea mai frumoasă dintre povești”, iar cel de-al doilea volum fiind intitulat: „Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi”; o monografie semnată de Gabriela Șerban, managerul Bibliotecii Orașenești „Tata Oancea” Bocșa, cu o prefață de Gheorghe Jurma, și apărută la Editura TIM din Reșița, seria „Bocșa, istorie și cultură”; 63-64.

Despre monografie, despre autoare, despre bibliotecă și despre trecutul și viitorul acesteia au vorbit primarul orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, bibliotecarul Erwin Josef Țigla, editorul Gheorghe Jurma, dr. Ada D. Cruceanu, scriitorul Nicolae Sârbu, dr. Claudiu-Ionel Pasăre, Andreea

Stoia, nepoata primei bibliotecare de la Bocșa, muzicologul Sabin Păuța, muzicologul Marius Manyov, publicistul Mihai Chiper, prof. Irina Goanță, dr. Mihai Vișan și protos. dr. Ioanichie Petrică.

De asemenea, au fost prezentate cărți și reviste, iar poeții au susținut un recital de poezie, în acordurile muzicale oferite cu generozitate de Marius Mihalca și a lui chitară.

Seara, participanții la eveniment au fost invitați la prezentarea unui film în regia lui Ioan Cărmăzan, „Întoarcerea magilor” (2016). Din păcate, vremea capricioasă ne-a întrerupt vizionarea și festivalul, urmând câteva zile de ploi și furtună.

Pe parcursul celor două zile de răsfăț cultural, invitații au putut admira lucrările sculptorului Doru Modoacă într-o veritabilă expoziție intitulată „Lemnul sub apa mâinilor”

Au fost două zile de poveste, care au așezat, din nou, la loc de cinste orașul Bocșa pe harta cultural-literară a Banatului!

P.S.

Cunoaștem cu toții faptul că, dintotdeauna, după cărți celebre s-au realizat filme de succes. Ar trebui să înșirăm o listă extrem de lungă a numelor cărților din toate timpurile după care s-au făcut ecranizări extraordinare.

Cărțile au fost și încă sunt o reală sursă de inspirație, astfel încât regizorii și-au dorit să dea viață personajelor din cărțile citite, iar o mare parte dintre filmele și seriile foarte cunoscute și gustate de public au la bază Cartea!

Mai mult, există persoane care preferă Filmul în detrimentul Cărții. Nu o dată am auzit afirmații de genul: „am văzut filmul, nu mai citesc cartea”! De asemenea, nu sunt puține persoanele care au vizionat și apreciat unele filme și nu știu că sunt realizate după cărți, mai ales când facem referire la literatura universală: „Viața lui Pi”, roman scris de Yann Martel; „Exorcistul” de William Peter Blatty; „Mizerabilii” de Victor Hugo; „Numele trandafirului” de Umberto Eco; „Lista lui Schindler” de Thomas Keneally; „Jocurile foamei” de Suzanne Collins; „Pe aripile vântului” de Margaret Mitchell; „Harry Potter” de J. K. Rowling; „Tess” de Thomas Hardy; „Anna Karenina” și „Război și pace” de Lev Tolstoi; „Parfum de femeie” după „Întuneric și miere” de Giovanni Arpinno; „Alice în Țara Minunilor” de Lewis Carroll; „Memoriile unei gheșe” de Arthur Golden; „Pacientul englez” de Michael Ondaatje; „Codul lui Da Vinci” de Dan Brown; „Băiatul în pijama vărgată” de John Boyne; „Lolita” de Vladimir

Evenimente

Nabokov; „Doctor Zhivago” de Boris Pasternak; „Rebeca” de Daphne du Maurier; „Nașul” de Mario Puzo; „Pianistul” de Wladyslaw Szpilman; „Tunurile din Navarone” de Alistair MacLean; „Din raiul meu” de Alice Sebold; „Firma” de John Grisham; „A fost odată în America” după romanul „Golani de cartier” de Harry Grey; „Să ucizi o pasăre cântătoare” de Harper Lee; „Shogun” de James Clavell; „Frații Karamazov” și „Crimă și pedeapsă” de Dostoievski; „Oameni și șoareci” de John Steinbeck; „Mic dejun la Tiffany” de Truman Capote; „Love Story” de Erich Segal; „Cititorul” de Bernhard Schlink... sau din literatura română „Morometzii” de Marin Preda; „Pădurea spânzuraților” de Liviu Rebreanu; „Felix și Otilia” după „Enigma Otiliei” de G. Călinescu; „Ultima noapte de dragoste” după „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” de Camil Petrescu; „Patul lui Procus” de Camil Petrescu; „Neamul Șoimăreștilor” de Mihail Sadoveanu; „Ciuleandra” de Liviu Rebreanu; „Blestemul pământului, blestemul iubirii” după „Ion” de Liviu Rebreanu; „Cel mai iubit dintre pământeni” de Marin Preda; „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă; „Cireșarii” de Constantin Chiriță; „Saltimbancii” după „Fram, ursul polar” de Cezar Petrescu; „Moara cu noroc” de Ioan Slavici și multe, multe altele. Acestea sunt doar câteva exemple din literatura română și cea universală.

Așadar, Cartea și Filmul sunt incontestabil legate și, evident, îndrăgite de iubitorii de literatură și artă cinematografică. Cred că visul oricărui scriitor este să-și vadă opera ecranizată, astfel aceasta ajungând la un public mult mai numeros și mai divers. Și-mi vin acum în minte câteva titluri de cărți ale unor scriitori contemporani care au vândut deja drepturile de autor pentru realizarea unor filme după cărțile lor (posibil deja să fi apărut filmele!) : cărțile lui Guzel Iahina: „Trenul spre Samarkand”, „Zuleiha deschide ochii” și „Copiii de pe Volga”; „Mă numesc Roșu” a lui Orhan Pamuk sau după scrierile lui Matei Vișniec.

O surpriză interesantă vine dinspre Republica Moldova unde, după cartea unui bocșean – Ionel Sporea – tânăra regizoare Adriana Vasilcov a turnat un film „Omul fără linia vieții”, care va fi difuzat în cinematografe din 30 noiembrie 2023 și în distribuția căruia se regăsesc nume cunoscute precum Carmen Tănase, Maia Mongerster, Eugenia Șerban, Armand Calotă, Rareș Andrici.

Lungmetrajul a fost selecționat pentru a fi proiectat în cadrul *Hollywood Florida Film Festival 2023*, eveniment

care a avut loc în SUA în perioada 11-18 noiembrie 2023. Pelicula a fost proiectată la Regal Oak Cinema și a obținut trei premii: Best Feature Film, Best Director of the Feature Film și Best Actor of the Feature Film - Rareș Andrici.

Ionel Sporea, sub pseudonimul NoelIS, semnează un roman autobiografic în trei volume intitulat „Dincolo de iubire și ură” și, după discuții intense cu regizorul Ioan Cărmăzan – cel care îl îndrumă și dă și titlul filmului: „Omul fără linia vieții” – Ionel Sporea scrie scenariul acestui film, scenariu adaptat apoi de Adriana Vasilcov și Laura Grigore. Așadar, filmul „Omul fără linia vieții” este povestea de viață a bocșeanului Ionel Sporea, românul care a inventat lansatorul de mingi de tenis și are la bază romanul acestuia intitulat „Dincolo de iubire și ură”, apărut la Editura Ecou Transilvan din Cluj-Napoca în 2019.

Nutresc speranța ca la următoarea ediție a Festivalului de Film de la Bocșa să prezentăm și acest film, alături de cartea care-i stă la bază. Până atunci, felicitări Ionel Sporea și succes cu acest film în care s-au investit foarte mulți bani și foarte mult suflet!

Îl așteptăm cu nerăbdare!

Gabriela Șerban

Ziua Națională a României, zi de sărbătoare la Bocșa!

Vineri, 1 Decembrie 2023, Ziua Națională a României a fost și la Bocșa prilej de sărbătoare și bucurie.

Deoarece pe toată raza orașului se desfășoară lucrări de amenajare, inclusiv parcul central fiind în lucru, autoritățile locale au hotărât ca această zi să se desfășoare pe insula „Paradis” de la Bocșa Izvor ca o sărbătoare populară, idee îmbrățișată și de instituțiile de învățământ.

Mai mult, elevii de la Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa au venit cu idei, propunând organizatorilor, pe lângă programele artistice, și un moment de răsfăț culinar prin demonstrații de artă gastronomică tradițională.

Astfel că, după slujba de Te Deum oficiată de slujitori ai bisericilor bocșene, după alocuțiunile politice susținute de primarul Mirel Patriciu Pascu și subprefectul Cristian Gâfu, după lecția de istorie rostită de prof. Mihai Vișan, în acordurile fanfarei s-a desfășurat un moment artistic susținut de elevi ai școlilor bocșene.

Publicul numeros prezent la această sărbătoare a fost invitat la degustarea bunătăților pregătite de autoritățile locale prin strădania elevilor de la Liceul Teoretic „Tata Oancea”. Tradiționala fasole cu ciolan, dar și sarmale, friptură, pomana porcului, toate acestea au fost pregătite și servite de către liceenii bocșeni.

Evenimentul s-a desfășurat la inițiativa și cu sprijinul primarului orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu, prin organizarea Casei Orășenești de Cultură, Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” și Liceul Teoretic „Tata Oancea”. Iar mesajul edilului a fost unul de suflet, adresat bocșenilor săi dragi! Dacă în prima parte a mesajului l-am perceput pe istoricul și omul politic Patriciu Mirel Pascu, partea finală a aparținut inimosului bocșean Mirel Pascu, manifestând recunoștință și încredere la final de an greu, solicitant:

„... ne aflăm la final de an, într-o perioadă extrem de frumoasă și de bogată în activități cultural-spirituale!

Doresc să vă mulțumesc pentru că ați dat curs invitațiilor mele și ați participat în număr însemnat la multe dintre activitățile organizate, fie pe Insula Paradis, fie pe Groza, fie în biserici și lăcașe de cult, fie în bibliotecă, școli și alte instituții, chiar și la sediul primăriei orașului nostru!

Consider că sunt importante toate aceste activități cu și pentru tineri și-l rog pe bunul Dumnezeu să ne ajute să finalizăm lucrările în oraș, pentru a ne bucura cu toții de drumuri decente și de instituții de cultură moderne!

Până atunci, vă rog pe dumneavoastră să dați dovadă, ca întotdeauna, de înțelegere și răbdare și să mai îngăduiți pentru o perioadă disconfortul creat de toate aceste lucrări care se derulează de-a lungul și de-a latul orașului!

Vom încheia anul cu Târgul de Crăciun și vă invit la toate evenimentele propuse în această cea mai frumoasă perioadă a anului!

Dumnezeu să ne ajute să ne întâlnim sănătoși!

La mulți ani, românilor de pretutindeni! La mulți ani, România! La mulți ani, dragi bocșeni!”

Cuvântul, potecă spre Cer

Roxana Novacovici

„Nu este părtinire la Dumnezeu!” (Romani 2:11).

O poveste pentru copiii de toate vârstele:

Călătorind spre Țara Iubirii cu trenulețul Dotto

Mă numesc Dotto. Cei care mă îndrăgesc îmi mai spun „Dotty”, dar nu știu dacă îmi place foarte mult acest alint, pentru că eu sunt un trenuleț responsabil, având nu doar menirea de a plimba copiii, ci și de a-i călăuzi spre o lume magică, îmbrăcată în lumină, cântece de Crăciun și veselie, iar asta este o treabă cât se poate de serioasă. Spuneți voi dacă nu-i așa!

Sunt roșu cu alb, împodobit cu betea și luminițe, iar vagoanele mele poartă și ele veșmânt de sărbătoare, fiind îmbrăcate în stelute, îngerași și alte personaje îndrăgite de copii. Datez din anul 1887 și, deși pare că sunt bătrân, pentru mine, timpul pare că a stat în loc. Am un clopot pe care, din când în când, îl bat, fiind ca o invitație la călătorie.

Acum, că am făcut cunoștință, îmi deschid ușile vagoanelor pentru voi, dragi cititori, copii de toate vârstele, și vă invit într-o călătorie. Cine vine alături de mine?

Imaginați-vă că e o noapte geroasă de Decembrie. Se aud colinde care vestesc cea mai bună veste pe care o poate primi omenirea. În

vagoane, alături de voi, mai puteți zări și alți pasageri: un copil autist, R., însoțit de sora lui, și doi copii, însoțiți de mama lor. R. e încântat de călătoria cu mine și, pentru că el nu știe să se manifeste altfel, scoate sunete ciudate, dă din mânuțe, din picioare. Auzind muzica de Crăciun, dă din cap pe ritmul acesteia, continuându-și propriul concert. Sora lui îi atrage atenția, din când în când, pentru a nu deranja ceilalți pasageri. Dar pe cine poate oare deranja un copil special, care nu are capacitatea de a-și controla emoțiile și care se manifestă altfel decât copiii obișnuiți?

Ceilalți doi îl privesc cu amuzament. Șușotesc între ei, apoi râd în hohote privind la băiatul special. Mama lor pare deranjată, dar nu de reacția copiilor ei, ci de prezența lui R.

„De ce nu îl ții acasă dacă face așa? Ne deranjează pe noi, ceilalți, oamenii normali!”

Sora lui R. s-a întristat. Și eu la fel. Voi cum ați reacționa într-un asemenea moment?

Oamenii judecă și critică ceea ce nu cunosc. Dacă îi voi ajuta pe mamă și pe cei doi copii ai ei să înțeleagă că și acești copilași speciali merită respect, acceptare, dragoste? Știu că nu e nevoie decât de un gând pentru ca El să vină în ajutorul meu. Cu chipul lui Moș Crăciun, îmbrăcat în al său costum roșu cu alb, cu salba bogată în daruri, iată că se apropie de mine pentru a urca. Îl salut lovind clopotul, iar El îmi zâmbește blând, cu dragoste, ca întotdeauna. Știu că doar El, Moș Crăciun, mă poate ajuta.

„Ho! Ho! Ho!”

„Moș Crăciun!”, strigă surprinși copiii.

Deloc întâmplător, Moșul se așază lângă R. Copilul îl privește cu curiozitate, zâmbind. Îl recunoaște. Bătrânul îi zâmbește și îi întinde o jucărie. R. e încântat, e una dintre jucăriile specifice autiștilor, cu care băiatul se joacă cu plăcere.

„Moșule, nouă nu ne dai nimic?”, întreabă unul dintre copii.

„Ba da. Vă duc într-un loc bogat în jucării, de unde veți pleca cu multe daruri.”

„Mergem la tine acasă?”, întreabă mirat cel de-al doilea copil.

„Veți vedea!”, spune Moșul misterios, făcându-mi cu ochiul.

Am știut eu că El mă va ajuta! Schimb direcția, îndreptându-mă spre Tunelul cu Stele, un loc magic, care te poartă spre alte meleaguri, spre o țară în care totul luminează și în care nu există decât dragoste și zâmbet.

„Wow!”, exclamă toți în timp ce trecem prin tunelul țesut cu stele luminoase. Numai R. și Moșul privesc zâmbind, în timp ce El îl ține de mână pe copilul special, ca într-un dialog al iubirii, fără cuvinte, dar bogat în înțeles.

După ce tunelul se sfârșește, intrăm într-un parc imens, îmbrăcat în luminițe, bogat în jocuri, cântece de Crăciun și râsete cristaline. Ne întâmpină un grup de copii surdo-muți, care întind fiecărui pasager un coș cu portocale, ca un bun-venit în Țara Iubirii. La câțiva pași de noi, alți copii cântă, prin limbajul semnelor, o colindă.

„Doamne, unde am ajuns? E plin de astfel de copii! De ce ne-ai adus aici?”, întreabă mama celor doi copii, contrariată de tot ceea ce vedea.

O mulțime de copii speciali, cu diferite deficiențe fizice sau mentale, animă locul prin tot felul de cântece și jocuri.

„Bine ai venit în locul meu preferat, pe care Eu o numesc Țara Iubirii!”, ne urează cu bucurie Moș Crăciun.

Bat de mai multe ori din clopotul meu, ca un răspuns la urarea Lui.

R. și sora lui coboară fericiți. Mama contrariată se răstește spre Moșul:

„Dă-le ce vrei să le dai copiilor mei, cadourile promise, și să plecăm de aici! Ce învață copiii mei într-un asemenea loc? Cum să se maimuțărească, asemenea copiilor ăstora?”

Moșul îi răspunde cu blândețe:

„Copiii dumneavoastră vor pleca de aici cu darul iubirii. Oricâte daruri materiale le-aș oferi, nimic nu înlocuiește virtuțile de care copiii au nevoie. Acești copii speciali sunt prietenii mei și toți ascund talente nebănuite. Vă invit să îi cunoașteți! Tocmai ne pregătim să susținem un concert. Fiecare grup de copii, cu dizabilitățile lor, își vor pune în valoare calitățile pe care le au, cântând, recitând poezii, dansând. Vă rog să rămâneți.”

Spre surprinderea mea, copiii ei insistă să rămână. Pesemne că le-au plăcut portocalele! Chiar așa, vouă v-au plăcut? Să nu credeți că am uitat de voi, dragi pasageri. Știu că aici, în Țara Iubirii, totul are un gust aparte, un gust al iubirii. Știu că vă doriți și voi să ascultați concertul lui Moș Crăciun și al prietenilor Săi, deci nu vă mai rețin.

Un glas suav al unui copil în scaun cu rotile răsună, cutremurând sufletul. Cântă despre bucuria de a trăi, despre recunoștința față de Dumnezeu, el, un copil care nu își poate folosi picioarele. Apoi, alți copii cu deficiențe îl acompaniază. Zămbitori, emoționați, sinceri. R. recunoaște melodia și o fredonează și el împreună cu ei. Sora lui, înlăcrimată de bucurie, își ia în brațe frățiorul. Ia te uită, știam eu că și R. ascunde talentul său!

Zeci de instrumente răsună armonios într-o colindă care Îl vestește pe Hristos. Moșul, ca de obicei, lăcrimează. Am uitat să vă spun că Pruncul pe care Îl sărbătorim e Fiul Lui. Nu, nu Fiul lui Moș Crăciun, ci Fiul lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu Își mai ia, din când în când, chipul iubitului Moș pentru a coborî printre copii, printre prietenii Săi.

Văzând cum Îl privesc, Moșul îmi spune:

„Ce să fac, Dotty, mereu mă emoționez atunci

când văd că oamenii încă mai vorbesc și mai cântă despre Fiul Meu. Știu că jertfa Mea pentru ei nu a fost zadarnică. Iar acești copii sunt pur și simplu minunați! Și cred că ne-am atins și scopul, dragul meu trenuleț magic!”, îmi spune în timp ce privește spre mamă și cei doi copii ai ei, care privesc la fel de emoționați spectacolul copiilor speciali, și care acum l-au primit pe R. în mijlocul lor.

„Aveai dreptate, Dotty, oamenii judecă ceea ce nu cunosc, de aceea, cred că fiecare trebuie să știe că Eu îi iubesc pe toți la fel. În ochii Mei, toți sunt prețioși. La Mine, nu există părtinire, Eu nu pot discrimina, pentru că Eu îi cunosc pe fiecare în parte. Tare mult mi-aș dori, Dotty, ca oamenii să se cunoască înainte să se judece și să se iubească, așa cum ne iubim noi aici, în Țara Iubirii!”

Dumnezeu are dreptate. Oamenii trebuie doar să se iubească pentru ca totul să meargă bine pe Pământ. Oamenii trebuie să îi accepte și pe cei care sunt diferiți, să le înțeleagă neputințele și să îi ajute, căci și copiii speciali au mulți talanți cu care completează lipsurile oamenilor obișnuiți. Voi ce credeți?

Această poveste reprezintă un mesaj de conștientizare a faptului că, deși diferiți, copiii sunt egali. Toți au dreptul să fie înconjurați cu iubire, acceptare, înțelegere. Să ne educăm pe noi înșine și pe copiii noștri în a fi buni creștini, în a-I semăna lui Dumnezeu, Cel la care nu există părtinire.

Colindul sfânt și bun adus la Bocșa de către Preasfințitul Părinte Lucian, alături de Grupul psaltic „Ethos” al Episcopiei Caransebeșului

Vineri, 8 decembrie 2023, Preasfințitul Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului, alături de grupul de colindători de la Centrul Eparhial și preoții bocșeni, au vizitat Căminul pentru Persoane Vârstnice din orașul Bocșa.

Cei 50 de beneficiari ai acestui așezământ social, împreună cu directorul Anca Pascu și primarul orașului Mirel Patriciu Pascu, i-au întâmpinat cu bucurie pe ierarh și colindători. În timp ce grupul coral a adus vestea Nașterii Domnului prin colindul Sfânt și Bun, Preasfințitul Părinte Lucian, i-a binecuvântat și a oferit calendare și pachete cu dulciuri, atât vârstnicilor cât și angajaților căminului.

La ceas de seară, programul de colinde a continuat la Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Bocșa, unde Grupul psaltic „Ethos”

GABRIELA ȘERBAN

La hramul Bisericii „Sf. Nicolae” din Bocșa Română s-au lansat frumoase „Gânduri către Dumnezeu”

La sărbătoarea Sf. Ier. Nicolae, atunci când Biserica intitulată „Vronețul Banatului” din Bocșa Română își cinstește hramul, a devenit tradiție ca enoriașii să participe și la un moment literar-artistic prin prezentarea unei cărți și a unui concert de colinde.

Și în acest an, credincioșii bocșeni au beneficiat de prezența unor importanți oameni de cultură, preoți și oficialități, care au răspuns cu bucurie invitației parohului Silviu Ionel Ferciug și managerului Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea”, Gabriela Șerban, pentru lansarea unui nou volum din proiectul „Gânduri către Dumnezeu”, volum apărut recent în seria „Bocșa, istorie și cultură” - cu numărul 67 -, la Editura TIM din Reșița.

Cartea cuprinde cele mai izbutite lucrări ale elevilor premiați în cadrul celei de-a XVI-a ediție a Concursului Județean de Creații Literar-Artistice „Gânduri către Dumnezeu”, concurs inițiat și organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa, precum și câteva creații ale unor invitați speciali: Iulian Barbu, Anca Darida, Ion Grecu, Marina Ogășan și Cristina Sărățeanu.

Despre carte, despre proiectul devenit deja *brand* al orașului Bocșa, au vorbit: primarul Mirel Patriciu Pascu, prof. Stela Boulescu, scriitorul și editorul Gheorghe Jurma, pr. dr. Silviu Ionel Ferciug și moderatorul întâlnirii, Gabriela Șerban.

De asemenea, un mesaj de felicitare și binecuvântare din partea PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, au fost rostite de părintele inspector Mihai Ciucur, coordonatorul Departamentului de Tineret din cadrul Episcopiei Caransebeșului și prieten al Bocșei culturale și spirituale. Părintele inspector a oferit și daruri, atât Gabrielei Șerban, managerul proiectului „Gânduri către Dumnezeu”, cât și preotului Silviu Ionel Ferciug, coordonatorul activităților catehetice, educative și cultural-artistice desfășurate cu tinerii în cadrul Centrului de Tineret „Sf. Stelian” Bocșa Română.

Daruri au venit și din partea primarului orașului Bocșa, Patriciu Mirel Pascu, acesta oferind

al Episcopiei Caransebeșului, a susținut un concert extraordinar de colinde cu binecuvântarea și participarea Părintelui Episcop Lucian. Credincioșii prezenți în număr mare au primit, prin colindul strămoșesc, mesajul iubirii și bunătații transmis de Pruncul Iisus, născut în Ieslea Betleemului.

La final, Chiriarhul a transmis un cuvânt de binecuvântare prin care și-a exprimat bucuria de a fi în această zi, în localitatea Bocșa continuând astfel Sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, prăznuit în urmă cu două zile. După modelul acestui mare Sfânt și la Bocșa, astăzi, au fost împletite „filantropia cu rugăciunea cântată, spiritualitatea și cultura.”

Mulțumim Lui Dumnezeu pentru această zi încărcată de emoție sfântă în care întreaga comunitate a orașului Bocșa a simțit atmosfera sfintelor sărbători ale Crăciunului.

Sărbători binecuvântate și luminate tuturor!

Pr. Silviu Ferciug

(consemnare apărută pe site-ul Episcopiei Caransebeșului <https://www.episcopiacaransebesului.ro/stiri/2023/12/colindul-sfant-si-bun-adus-la-bocsa-de-catre-preasfintitul-parinte-lucian-alaturi-de-grupul-psaltic-ethos-al-episcopiei-caransebesului/>)

tuturor copiilor câte un exemplar din cartea lansată. De asemenea, au fost împărțite dulciuri cu prilejul cinstirii sfântului copiilor, Sf. Nicolae.

Finalul evenimentului a aparținut Corului Centrului de Tineret „Sf. Stelian” Bocșa Română, îndrumător prof. Gianina Mură, cor care a încântat numerosul public cu un bogat program de colinde.

O întâlnire de suflet, o sărbătoare a unei cărți și a unui proiect longeviv al Bocșei, născut cu 16 ani în urmă din dorința de a apropia copiii și tinerii de carte, de bibliotecă, dar, mai ales, de biserică și de Dumnezeu.

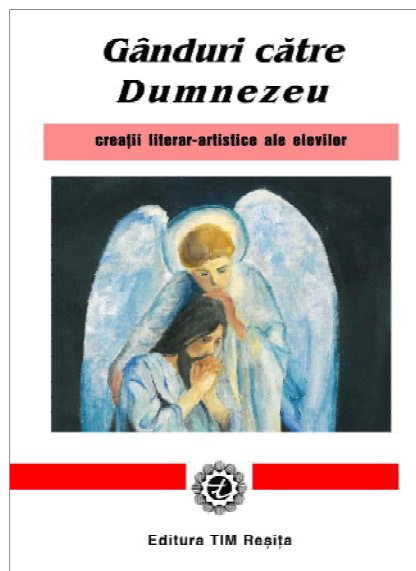
Și voi încheia citând din cuvântul părintelui Mihai Ciucur: *„Felicitări tuturor ostenitorilor din orașul Bocșa, care lucrează cu timp și fără de timp spre folosul copiilor, al tinerilor și al credincioșilor de toate vârstele, spre slava lui Dumnezeu și a Bisericii Sale!”*

„Dumnezeu este iubire!”

Să ne deschidem inimile către Dumnezeu pentru că ne-a dat viața, darul cel mai de preț, iar noi trebuie să trăim fiecare moment cu încrederea în El, cu iubire pentru semenii noștri. Să aducem mângâiere celor încercați de griji, să fim lumina care risipește întunericul urii, al deznădejdii, al răutății.

Suntem datori să îi învățăm pe copii să fie altruști, drepti și iubitori, să aibă sufletele curate, să urmeze calea pe care Iisus a deschis-o pentru noi, oamenii, să le sădăm în inimi virtuți morale pentru a fi buni creștini.

Lucrările din acest volum sunt mărturii ale frumuseții interioare, ale unirii în credință, ale înnobilării lăuntrice. Autorii lor, copii și tineri, ortodocși, catolici sau neoprotestanți l-au primit pe Dumnezeu în sufletele și în viețile lor. Ei ne arată că nu trebuie să ne lăsăm prinși în vârtejul existenței, că adevăratele

valori nu sunt cele materiale, pentru că acestea pot pieri într-o clipă. Bogățiile durabile sunt cele ale spiritului, sunt gândurile și faptele bune.

Creările literare și artistice ne învață să fim fericiți, să punem în grădina vieții noastre semințe ale bucuriei de a trăi. Din ele vor răsări flori de zâmbete, de prețuire, de emoție! În fiecare poezie, eseu sau desen regăsim muguri ai unor suflete frumoase ce au darul de a ne aduce nouă, cititorilor, pace și lumină, ne deschid ușa miracolului divin. Toate sunt semne de recunoștință, sunt rugăciuni care urcă la cer și „coboară apoi sub forma unei binecuvântări”.

Fiecare gest, fiecare cuvânt și fiecare ajutor pe care îl oferim trebuie să fie însoțite de credința în Dumnezeu. Să nu ne pierdem

nicicând speranța, să fim iertători, să avem puterea de a depăși orice obstacol prin rugăciune.

Cu cât vor fi mai mulți credincioși care se roagă și înalță gânduri pioase spre divinitate, cu atât omenirea va fi mai aproape de Mântuire, va găsi izvorul darurilor dumnezeiești, își va înnoi existența.

Să avem, deci, răbdare unii cu alții, să fim blânzi și toleranți, să urmăm calea Sfințelor Porunci, să dăruim celor din jurul nostru ceea ce ne place nouă să primim, să fim îndurători și să viețuim cu nădejde, pentru că Domnul Dumnezeu e ocrotitorul nostru ceresc.

„Omul care poartă în sine Împărăția lui Dumnezeu răspândește în jur gânduri sfinte, gânduri dumnezeiești. Împărăția lui Dumnezeu făurește în noi atmosfera Împărăției cerurilor... **Rostul Creștinilor este să curățească atmosfera în lume și să lărgască Împărăția lui Dumnezeu. Lumea trebuie cucerită prin păstrarea atmosferei cerești în noi, căci, de vom pierde Împărăția lui Dumnezeu din lăuntru, nu ne vom mântui nici noi și nici semenii noștri.**”

(Starețul Tadei de la Mănăstirea Vitovnița)

prof. Stela Boulescu

Evenimente

Biserica romano-catolică din Bocșa Montană și-a încheiat sărbătoarea tridentenarului prin tradiționalul concert oferit de muzicologul bocșean Marius Manyov

Sâmbătă, 9 decembrie 2023, cu prilejul hramului Bisericii romano-catolice din Bocșa Montană, talentatul bas, prof. univ. dr. habil. Marius Manyov a oferit bocșenilor ediția finală a proiectului său inițiat în urmă cu un an și intitulat „*Tridentenar ecleziastic muzical la Bocșa 1723 – 2023*”, concert tematic de muzică sacră în cadru liturgic, proiect derulat pe parcursul întregului an 2023, anul sărbătoririi celor 300 de ani de zidire a Bisericii romano-catolice „Imaculata conceptio” Bocșa Montană.

Concertul a fost o reală sărbătoare, iar pregătirea programului și conducerea muzicală a aparținut inițiatorului, Marius Manyov.

Au încântat prin talent și dăruire interpreți soliști și instrumentiști precum: Diana Chirilă (sopran solo), Zvezda Ichim (sopran), Iulia Szabo (alt solo), Cristian Bălășescu (tenor solo), Cristian Ardelean (bas solo), Mugurel Chirilă (bas), Marius Manyov (bas solo), Leonard Agigheoleanu (vioară I), Cristina Gălescu (vioară II), Cătălina Căpățână (violă), Goran Lolic (contrabas), Victor Andrei Părau (orgă).

Trebuie să precizăm că proiectul face parte dintr-un alt amplu proiect inițiat cu 11 ani în urmă de reputatul muzicolog, intitulat „*Ora muzicii sacre apusene în Bocșa natală*”, ed. a XI-a, 2023.

Proiectul „*Tridentenar ecleziastic muzical la Bocșa 1723 – 2023*” a debutat în decembrie 2022 și s-a încheiat în decembrie 2023, Marius Manyov organizând și susținând în această perioadă 12 concerte în Bocșa sa natală!

Se cuvin mulțumiri și felicitări!

(Bocșa culturală)

Concert de pian

Mărti, 17 octombrie 2023, în sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa, a avut loc un concert de pian susținut de muziciana japoneză Natsumi Kuboyama, în organizarea Casei Orașenești de Cultură, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa.

Natsumi Kuboyama este deja o apropiată a orașului, prietenul ei fiind bocșean, iar concertele sale au devenit o obișnuință pentru orașul nostru.

Așadar, în 18 octombrie 2023, la invitația protos. dr. Ioanichie Petrică, la Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor Vasiova, Natsumi a susținut un „concert privat”, adică, atât ea, cât și mama ei, de asemenea, profesoară de pian, au interpretat importante lucrări muzicale din Chopin, Liszt, Bela Bartok, Enescu sau Beethoven, dar și melodii tradiționale japoneze, pentru măicuțele mănăstirii și pentru câțiva invitați.

Talentată, generoasă și frumoasă, Natsumi cucerește publicul cu ușurință și-l încântă prin modestie și, evident, arta de a mânui clapele pianului!

Iar nouă nu ne rămâne decât să-i mulțumim pentru momentele de încântare!

Evenimente

GABRIELA ȘERBAN

Simpozion *Personalități culturale de ieri și de azi*

Joi, 9 noiembrie 2023, la Bocșa, jud. Caraș-Severin, s-a desfășurat un amplu eveniment cultural dedicat, în principal, realizatorului primei Enciclopedii Românești – dr. Corneliu Diaconovici (Diaconovich) – la 100 de ani de la plecarea acestuia în veșnicie și 125 de ani de la apariția primului volum al primei Enciclopedii Românești.

Corneliu Diaconovici, descendent al unei mari familii de cărturari și buni români, s-a născut la Bocșa Montană (Caraș-Severin) în 18 februarie 1859 și s-a stins la Reșița (Caraș-Severin) în 17 august 1923.

Așadar, cum era și firesc, evenimentul din 9 noiembrie a debutat la casa natală a enciclopedistului, casă pe care, în anul 2004, la propunerea Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea”, a fost amplasată o placă omagială *in memoriam* dr. Corneliu Diaconovici, la 145 de ani de la naștere.

Un grup de oameni de cultură din Bocșa, Reșița și Anina au poposit la casa Diaconovici pentru o scurtă rugăciune de pomenire oficiată de preoții Daniel Crecan și Silviu Ferciug, precum și un cuvânt *In memoriam* rostit de Gabriela Șerban, organizatorul evenimentului, istoricul Mihai Vișan și scriitorul Gheorghe Jurma.

De la ora 16.00, în sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa au continuat lucrările simpozionului dedicat enciclopedistului Corneliu Diaconovici prin lansarea cărții ***Diaconovici*** realizată de Gheorghe Jurma și apărută recent la Editura TIM din Reșița, precum și lansarea volumului ***Biserica Ortodoxă și societatea românească în anii Marelui Război. Școlile teologice din Banat și Arad***, volum apărut în anul 2022 la Editura Presa Universitară Clujeană și Editura Episcopiei Caransebeșului, semnat de pr. dr. Silviu Ionel Ferciug și prezentat de dr. Mihai Vișan și dr. Dorel Viorel Cherciu.

Despre personalitatea și activitatea preotului Silviu Ionel Ferciug au rostit cuvinte alese primarul orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, dr. Dana Antoaneta Bălănescu, dr. Ada D. Cruceanu-Chiseliță și ing. Constantin Borozan.

Un moment interesant a fost și prezentarea ***Catalogului ASTRA 160*** de către dr. Livia Magina, catalog coordonat de Răzvan C. Pop și Bogdan Andriescu, editat în anul 2022 la Editura Armanis din Sibiu. Acesta ilustrează expoziția primei bibliotecii publice a românilor din Transilvania, expoziție care poate fi văzută în perioada 9 – 30 noiembrie 2023 și la Muzeul Banatului Montan din Reșița.

Întreg evenimentul a fost asezonat cu frumoase pricesne interpretate de către Corul Centrului de Tineret „Sf. Stelian” Bocșa Română, coordonat de prof. Gianina Mură și dr. Liana Ferciug.

Simpozionul „Personalități culturale de ieri și de azi” a fost organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa, primar Mirel Patriciu Pascu, în parteneriat cu Muzeul Banatului Montan Reșița, Episcopia Caransebeșului, Biblioteca „ASTRA” Sibiu, Centrul German „Alexander Tietz” Reșița, Protopopiatul Reșița și Centrul de Tineret „Sf. Stelian” Bocșa Română.

Manifestări dedicate Centenarului Corneliu Diaconovici

MIHAI VIȘAN

CORNELIU DIACONOVICI – UN DESTIN APLICAT MANAGEMENTULUI CULTURAL ȘI INSTITUȚIONAL

Aproape în ansamblul său, familia Diaconovici, în întreaga sa evoluție genealogică și istorică, poate fi evaluată sintetic, însă definitoriu, printr-o permanentă aplecare spre munca creatoare și pregătirea pentru profesii de factură intelectuală, orientate spre implicarea nemijlocită în scop militantist, pus în slujba ființei și culturii naționale românești, printr-un evantai de realizări în domeniul creației artistice, lingvistice, publicistice și istoriografice. În acest sens, amintim doar câțiva dintre descendenții acestei ilustre familii: Constantin Diaconovici-Loga și Corneliu Diaconovici au fost editori, publiciști, scriitori, ambii punându-se în slujba binelui comunitar sau regional în care au trăit; Vasile Diaconovici a rămas în tradiția istorică a Bocșei drept un vajnic sprijinător al comunității pe care a condus-o ca prim edil, iar Alexandru Diaconovici, director general al Comunității de avere din Caransebeș, s-a dovedit a fi un rafinat publicist și constructor în spațiul bănățean; Adrian Diaconovici, de profesie inginer-arhitect, a rămas în memoria istoriei drept unul dintre cei mai iscusiți ctitori de biserici, școli sau imobile private în întreg Banatul românesc și sârbesc (*Foaia Diecezană*, an X, 1895, nr. 39, p. 3).

Părinții enciclopedistului român au fost Adolf Diaconovici și Adela/Adelaida Kostihă, ambii născuți la Bocșa, unde au încheiat căsătoria la 1 octombrie 1855, în urma căreia s-au născut șapte copii, trei băieți și patru fete, cel mai mare dintre aceștia fiind Corneliu, născut la 18 februarie 1859 în Bocșa Montană, decedat la 17 august 1923 și înmormântat la Reșița. Corneliu rămâne în istoria culturii drept coordonatorul primei Enciclopedii Române, editor și director al revistei *Romänische Revue*, redactor de debut al periodicelor *Viitorul*, *Dreptatea* și *Revista economică*. Enciclopedistul bănățean a urmat cursurile Facultății de Drept la Budapesta în perioada 1876-1880, încununându-și pregătirea academică cu o teză de doctorat în aceeași instituție, despre care va consemna chiar el mai târziu: „între 1876-1880 a studiat dreptul în universitatea din Budapesta, unde fu promovat dr. la 1883” (dr. Corneliu Diaconovici, *Enciclopedia Română*, tom II, Sibiu, 1900, p. 150). Teza sa a avut ca subiect de cercetare „Despre apărarea îndreptățită”, abordare realizată într-o lucrare de 67 p., pe care o va publica în același an, 1883, la Budapesta (Victoria I. Bitte, „Viața și opera lui Corneliu Diaconovici”, în *Un enciclopedist aproape uitat, dr. Corneliu Diaconovici*, Editura Timpul, Reșița, 2004, p. 21). La Budapesta, între anii 1885-1887, proaspătul dr. va fi ales președintele Societății „Petru Maior”, societate în care activau în principal studenți români, dar și de alte naționalități din imperiu, și unde erau abordate variate teme de creație literară și artistică. Tot în capitala Regatului maghiar, tânărul Corneliu s-a plasat la cârma ziarului *Viitorul*, de unde va întreprinde debutul revistei *Romänische Revue*. La Lugoj, în perioada stagiului, Corneliu a colaborat la ziarul *Südungarische Revue* (1881-1882), apoi la Reșița, după anul 1887, la ziarul *Reschitzer Zeitung* (la care oferea texte de limbă germană din creația românească), iar în același timp va coordona și revista *Romänische Revue*.

Prin articolele și lucrările sale tipărite, Corneliu Diaconovici poate fi asimilat ca fiind și istoric, cu preocupări îndeosebi de factură istorico-culturală, prin care s-a străduit prioritar să promoveze limba română drept principalul element care să confere caracterul unitar al culturii române (în mod cert a fost inspirat de crezul politic al lui Alexandru Mocioni, exprimat în scris și prin luările de poziție din Parlamentul de la Buda). Această apreciere poate fi susținută prin următoarele tipărituri: „Călătoria cântăreților la Băile Herculane” (text în limba germană, tipărit la Lugoj în 1881), „Despre apărarea îndreptățită” (Budapesta, 1884), „George Barițiu” (monografie, Sibiu, 1891), „Producțiunea noastră literară din Transilvania” (Sibiu, 1889, reeditată în 1891), „Expozițiunea etnografică și istorico-culturală a Asociației pentru literatura și cultura poporului român” (Sibiu, 1906), „Familia Mocsonyi” (Sibiu, 1907).

Din perspectiva opțiunii sale politice, a rămas un „moderat” în cadrul mișcării naționale de până la 1918 deoarece în 1884, la Sibiu, cu prilejul întrunirii a 50 de delegați s-a constituit atunci o facțiune în cadrul P.N.R., respectiv Partidul Moderat Român, formațiune politică susținută, între alții, de mitropolitul Miron Romanul, Iosif Gall, George Șerb, Leonte Simionescu etc. La 1 ianuarie 1894, la Timișoara, apărea primul cotidian politic și literar român din Banat, editor fiind Corneliu Diaconovici, redactor Valeriu Braniște, avându-i ca fondatori pe frații Mocioni, apoi pe Vicențiu Babeș, Emanuel Ungureanu, Coriolan Brediceanu și Pavel Rotariu. Gazeta intitulată *Dreptatea* se dorea a fi organul de presă al P.N.R., prima ediție fiind tipărită de Crăciunul anului 1893, iar numărul din 1/13 ianuarie 1894 avea următorul moto: „Bănățenilor salutare! Voi ați voit Dreptate. Eată, o aveți. Și de azi încolo zilnic va răsună din Timișoara strigătul: Înălțate împărate/Fă românilor dreptate”. Nu peste multă vreme, Diaconovici părăsea Timișoara și *Dreptatea*, revenind la Sibiu, la *Albina*, unde era secretar, deoarece își epuizase concediul fără plată de un an, pe care n-a dorit să-l mai prelungească. În perioada în care Diaconovici se afla la cârma gazetei din Timișoara, ziarul publica numeroase articole referitoare la „Procesul Memorandumului”, la privarea de libertate a celor acuzați de „delicte de presă”, apoi articole despre creațiile literare ale lui Iosif Vulcan, cuvântările dr. Ion Rațiu, apoi creații poetice semnate de Victor Vlad Delamarina, povestiri semnate de George Cătană sau Coriolan Brediceanu etc. (Vasile Petrica, *Dr. Corneliu Diaconovici (1859-1923) – enciclopedist și ambasador al culturii române*, Editura TIM, Reșița, 2009, pp. 77-83). Diaconovici nu s-a dovedit de-a lungul vieții un autentic autor de literatură, însă abilitățile sale de excepțional organizator și de eminent editor i-au facilitat să îmbine în scrisul său, grație unei vaste culturi generale, probleme de factură economică cu cele de natură istorică, politică, socială și administrative. Asemenea abilități sunt evidențiate de Ion Clopoțel, care reliefa memorialistic liniile caracteriale și temperamentale ale ilustrului cărturar: „capacitatea sa organizatorică de excepție, rezistența la efort intelectual (lucra 12 ore zilnic, n. ns.), spiritul său analitic și clarvăzător în abordarea chestiunii naționalităților/etniilor dinlăuntrul imperiului” (Ion Clopoțel, *Amintiri și portrete*, Editura Facla, Timișoara, 1973, p. 128).

La Sibiu, bănățeanul a deținut funcția de primsecretar al ASTREI (1895-1896). Flerul său deosebit în a dibui oameni de excepție ai timpului, șarmul său nestăvilit în a cuceri „inteligența” vremii, spiritul său diplomatic desăvârșit în relaționarea cu colaboratorii, i-au facilitat drumul direcționării elitei culturale românești pentru tipăriturile care l-au consacrat în plan publicistic: *Romänische Revue* și *Enciclopedia Română*. Prima dintre aceste creații era o revistă de limbă germană

care a apărut inițial la Budapesta (1885-1886), după care a fost editată la Reșița (1886-sfârșitul anului 1888), după care într-o altă etapă a fost transferată la Viena, unde va fi tipărită până la finele anului 1892. Din rațiuni politice, guvernul vienez interzice apariția acestei publicații, situație care l-a determinat pe Diaconovici să-i schimbe titulatura și s-o editeze în continuare sub denumirea *Romänische Jahrbücher* (1893-1895).

În anul 1890, bănățeanul nostru se stabilea la Sibiu, unde a fost angajat secretar și director-suplinitor la Banca Albina, pentru ca din anul 1892 să fie ales membru în Comitetul central al ASTREI, translatând aici și revista sa. După doar 2 ani de apariție la Sibiu, odată cu transferul său la Timișoara, revista sa va continua să fie editată încă un an în orașul de pe Bega, aici încheindu-și traseul editorial (dr. Aurel Cosma jr., *Istoria presei române din Banat*, Editura „Unirea Română”, Timișoara, 1932, pp. 62-63). În cadrul acestui periodic, Diaconovici a îndeplinit simultan și succesiv rolul de editor și pe cel de redactor, revista definindu-i în totalitate calitatea de publicist autentic. Principalul scop al acestei publicații rezida în informarea publicului-cititor din imperiu asupra trecutului istoric al românilor, aspirațiile acestora din cuprinsul monarhiei austro-ungare spre dobândirea de drepturi și libertăți politice și sociale, transmiterea tezaurului material și imaterial de valori românești posterității. Revista publica articole de tip „magazin”, în care erau cuprinse creații literare și istorice din panoplia autorilor români, dar și informații din Regatul României (recenzii, prelegeri, scurte articole redacționale etc.). Publicația reflecta în paginile sale nu doar aspecte politice, economice și sociale din contemporaneitatea vremii, cât, în mod deosebit, transmitea publicului cunoscător de limbă germană diverse materiale din creațiile intelectualității române de la cumpăna secolelor XIX cu XX (scriitori, filosofi, istorici, artiști, etnografi etc.). Colaboratorii revistei apelau „la o diversitate de genuri publicistice ce cuprindeau pamfletul, relatări din actualitate, comentariul politic, informația, precum și ancheta și statistici ample despre situația românilor în viața politică, economică și culturală a imperiului austro-ungar” (W. Engel, *Romänische Revue*, Editura Facla, Timișoara, 1979, p. 20.). În primele numere ale revistei, redactarea textelor se realiza doar în limba română, apoi doar în limba germană, pentru ca în final să fie redactate alternativ în cele două limbi. Acest model de prezentare alternativă, în limba română și limba germană, a fost preluat de bănățean din maniera elaborării enciclopediilor germane, unde în tinerețe participase cu texte bilingve, româno-germane. În perioada 1895-1904, C. Diaconovici a efectuat o multitudine de deplasări la București în vederea conexării sale cu personalități marcante din Regat, specialiști atât de necesari în vederea elaborării *Enciclopediei Române*.

(va urma)

Colocviu aniversar

În perioada 2 – 4 noiembrie 2023 la București s-a desfășurat Colocviul aniversar „Facultatea de Litere – 160 de ani”.

În cadrul acestui important eveniment, una dintre axe a fost dedicată științelor informării și documentării și coordonată de Robert Coravu și Cristina Popescu. Coordonatoarea bibliotecii bocșene, Gabriela Șerban, a fost invitată să participe la acest eveniment ca absolventă a Biblioteconomiei din cadrul Facultății de Litere București, înscriindu-se la secțiunea „Bibliotecile și societatea” și prezentând comunicarea: *Interferența artelor în biblioteca publică*.

Un eveniment extraordinar, de înaltă ținută profesională, dar, mai ales, o mare bucurie de revedere între colegi și profesori!

Istorie locală și istorie națională în context european

În perioada 8 – 10 decembrie 2023, la Lugoj, s-a desfășurat cea de-a III-a ediție a Conferinței Internaționale de Istorie „Acta Historica Civitatis Lugosiensis” cu tema „Istorie locală și istorie națională în context european”.

La invitația bocșeanului prof. dr. Constantin - Tufan Stan, unul dintre președinții comitetului de organizare, la acest veritabil eveniment au participat și bocșenii Gabriela Șerban – documentarist și Mihai Vișan – istoric cu următoarele comunicări: în prima parte: lansări/prezentări editoriale: Gheorghe Jurma: *Diaconovici* (Editura TIM, Reșița, 2023, Seria „Personalități culturale din Caraș-Severin”) prezintă Gabriela Șerban; Mihai Vișan, Gabriela Șerban: *Parohia romano-catolică Bocșa Montană la*

tricentenar. 1723 – 2023 (Editura TIM, Reșița, 2023, seria „Bocșa, istorie și cultură”) prezentată de Mihai Vișan.

În cea de-a doua parte a evenimentului: Gabriela Șerban (documentarist, manager la Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa: *In memoriam Dr. Corneliu Diaconovici – 100 de ani de la plecarea în veșnicie și 125 de ani de la apariția primului volum al primei Enciclopedii românești (1898-1904)*; Prof. dr. Mihai Vișan (Bocșa): *Romano-catolicismul în spațiul bănățean. Cazul Bocșa*.

Să vorbim corect românește!

Rubrică de Prof. **Stela Boulescu**

Liceul Teoretic „Tata Oancea”

Limba română este limba în care noi ne exprimăm gândurile, intențiile, sentimentele. Vorbele ei ne ajută să comunicăm, sunt „aripi” de bucurie sau de tristețe. Scriitorii fac din cuvinte adevărate miracole și creează lumi care ne deschid poarta spre visare.

Dar, din păcate, rapiditatea cu care societatea se schimbă, apariția altor forme de comunicare nu duc doar la o îmbogățire a graiului nostru, ci și la „stâlcirea” lui.

„Dulcea limbă românească
A-nceput să se pocească...
Vom citi și scrie bine
În „pocite”... limbi străine...”

(Constantin Enescu)

Unii o urătesc din dorința de a demonstra că sunt cunoscători ai limbii engleze și că sunt în pas cu moda, alții vor doar să pară „intelectuali”.

Lumea în care trăim e invadată de termeni străini pe care îi auzim deseori mai ales din gura tinerilor. Oriunde mergem întâlnim firme cu nume care ar necesita traducere în limba română. Știm că orice limbă trebuie să evolueze pentru că societatea se transformă și cunoaște mereu progrese. Sunt termeni împrumutați care devin o necesitate pentru că nu au corespondent în graiul nostrum sau pentru că prezintă avantaje în comparație cu termenii autohtoni. În informatică, în muzică, în cosmetică etc. cuvintele din engleză fac parte din terminologie și par să își găsească un loc în vocabularul nostru: mouse, online, offline, single, hit, clip, trend, ketchup, lifting etc.

Invazia englezismelor este, însă, și dăunătoare. Mă voi referi acum doar la câțiva termeni din gastronomie, dar numărul lor este mult mai mare. Ne întrebăm de ce se folosește starter și nu aperitiv, main course în loc de fel principal de mâncare, brunch pentru gustare, breakfast pentru mic dejun, quiche, atunci când ne referim la plăcintă sau la tartă, dish în loc de fel de mâncare etc.

Chiar dacă pentru unii, termenii din limba engleză ajută la înnoirea și nuanțarea semantică a limbii noastre, consider că aceste aspecte de creativitate lingvistică pot altera graiul nostru, dacă nu sunt folosite cu discernământ. În multe companii și nu numai există tendința de a conversa în „romgleză”, în acest jargon profesional pe care vorbitorii obișnuiți nu îl înțeleg.

Să fie oare de vină doar vârsta? Rămâne ca tinerii de azi să tragă concluziile în anii ce vor urma. Eu mă gândesc la vorbele lui Grigore Vieru: „Limba română este întâia graniță a țării mele care trebuie păzită.”

„În limba ta
Ți-e dor de mama,
Și vinul e mai vin
Și prânzul e mai prânz
Și doar în limba ta
Poți râde singur
Și doar în limba ta
Te poți opri din plâns.”

Maria Vâtcă sau Despre a croi căi-literă între Real și Imaginar

Aflându-se la cea de-a doua apariție editorială – autoarea a debutat în 2016, când și-a publicat, în două ediții, la Editura Excelsior Art din Timișoara, lucrarea de doctorat *Obiceiuri de iarnă în Valea Almăjului (județul Caraș-Severin). Colindele și colindatul* –, prin volumul *La margine de poveste...* (Editura Artpress, Timișoara, 2018), Maria Vâtcă se avântă de pe tărâmul cercetării pe cel al prozei fără ca cel dintâi să fie înlăturat ori câtuși de puțin umbrit. Altfel spus, Maria Vâtcă construiește un volum în care așază o colecție de texte în proză, cărora le alătură un serial jurnalistic, aș spune, și un buchet de creații lirice, un volum în care, la prima vedere, ar părea că toate aceste piese nu ar avea nimic în comun, fiecare îndeplinindu-și rolul distinct în aria din care fac parte. Se întâmplă însă ca, indiferent de specia textului, punctul de intersecție să fie chiar împletirea ficțiunii cu cercetarea, rezultând astfel o proză ușor diferită în raport cu scrierile care desenează peisajul scriitoricesc actual, o proză mai aproape de cititor și care îi (re)aduce în gând fiecăruia în parte simțiri și trăiri de odinioară, dorința retrăirii acestui timp îndepărtat și încărcat cu nostalgia înconjurului unor oameni, glasuri, îmbrățișări ori îndrumări ce par desprinse, parcă, din povești și nu din, odată, întâmplări aieva.

Un alt aspect interesant în privința volumului Mariei Vâtcă îmi pare a fi titlul acestuia – foarte atent ales, aș zice –, titlu care încă de la început sugerează aducerea (sau trimiterea) cititorului la granița – *marginē* – dintre real și fictiv și așezarea acestuia nu în două locuri în același timp, ci într-un

singur loc, dar cu două deschideri: o deschidere către Poveste – cum întâlnim, de exemplu, în *Povestea unui ... vîers de colind* – și o deschidere către Lume – cum autoarea descrie în *Pribeag prin lume* ori *La răspasul îngerilor*. În aceste din urmă două texte (*Pribeag prin lume* și *La răspasul îngerilor*), autoarea construiește povestirea făcând trimitere la modul prin care

Dumnezeu lucrează în Lume, în Om și prin Om: „Este un trup și un Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre; Este un Domn, o credință, un botez, Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți. Iar fiecăruia dintre

noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos.” (1) Totodată, ne amintește Episcopul Nicolae Velimirovici, «Dumnezeu lucrează dinăuntru, din om, în două feluri: ajutând sau cârmuind. **Ajutând**, lucrează Dumnezeu în omul de credință mijlocie ori slabă, care își amintește de Dumnezeu din când în când și doar în parte ține poruncile lui Dumnezeu. Dumnezeu nu îl părăsește, fiindcă nici el nu-L părăsește cu totul pe Dumnezeu. Iar **stăpânind**, lucrează Dumnezeu în omul de mare credință, ce a deschis larg porțile sufletului pentru Făcătorul său. Și stă scris: „Cine va deschide ușa, voi intra la el” (Apocalipsa 3, 20). Un asemenea om nu se întemeiază deloc în sine, ci numai în Cel Preaînalt. El simte prezența și lucrarea Duhului Dumnezeiesc în sine și are mare dragoste față

de Domnul său. Iar celui ce Îl iubește pe Dumnezeu, Hristos i-a făgăduit că Dumnezeu Se va sălășlui în el: „Cine Mă iubește păzește cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi pe el, și vom veni la el, și sălaș în el vom face.” (2)

Colindele, o altă temă folosită de autoare, „vechi, de mii de ani, sunt rămase de la

Romani. Vechile sărbători

păgâne de la începutul lui Ianuarie, așa numitele *Calendae*, s-au prefăcut în sărbători creștine. Ianuarie s-a înlocuit cu Cristos, cu sărbătoarea nașterii lui și cântece noi s-au urzit și s-au cântat în țară, la început religioase, iar cu vremea și lumești.” (3)

– obiectul diferenței dintre *Colind* și *Cântecul de Stea* este însă mult mai larg și nu își are locul în cronica de față –, despre versul cărora ne spune

că a fost „țesut din taină, pentru a mai stămpăra dorul trecutelor clipe, care parcă nici n-au fost vreodată ...” (4), sunt una dintre punțile prin care lumile cuprinse în acest florilegiu sunt legate între ele: o lume apusă, dar care a existat și care a dat naștere unor mituri și credințe, unor ritualuri prin care divinitățile invocate, teoretic, erau aduse cu diferite scopuri în viețile oamenilor, și lumea zilelor noastre, o lume care coexistă cu cea de odinioară și în care existența își vede de propriul curs, considerându-se că singurul nostru punct comun cu Universul este acela că îl locuim. «Pornind de la un scenariu tip al ritualului colindatului, pe care l-am „reconstituit” din informațiile la care am avut acces. El nu mai funcționează astăzi decât fragmentar, cu sensurile și

semnificațiile modificate în profunzime, ca rezultat al presiunilor ideologice, sociale care s-au exercitat asupra fenomenului de-a lungul mai multor zeci de ani, dar și al unui proces activ de ocultare, de-a lungul celor două mii de ani, a vechilor semne și simboluri păstrate din perioada paleocreștină. Unele dintre direcțiile spre care a fost orientat ritualul colindatului în ultima sută de ani, mai ales din perspectiva funcțiilor ce îi erau atribuite, cum ar fi cele de felicitare și urare, au fost induse și alimentate de exegeze savante, alcătuite de renumiți intelectuali, formați la școala mitologică, autoritară în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, sau admiratori ai iluminismului european care a precedat-o. Privit din acest unghi, colindatul este o practică arhaică, păgână, peste care s-au „suprapus”, ulterior, elemente creștine. (...) În asemenea situație, este aproape imposibil de crezut că memoria colectivă a păstrat conștient, nealterat, împietrit sistemul gândirii precreștine, păgâne, cu toate sensurile și funcțiile sale, exprimat în limba română a ultimelor trei, patru sau cinci secole.» (5)

Alături de toate aceste exerciții scriitoricești și de imaginație suntem martorii construirii unui portal dinspre proză către o serie de gânduri și însemnări zilnice, adică dinspre spiritual către omenesc, fiindcă Maria Vâtcă – născută la Timișoara – ajunge și poposește în Valea Miracolelor, o descoperă dinspre interior către exterior și se atașează de aceasta cu tot ceea ce ea este, cu tot ceea ce oamenii acestui ținut reprezintă și, în același timp, răspândesc dincolo de zidul de sticlă construit nicidecum pentru a se izola, pentru a conserva, ci mai degrabă pentru a-și proteja trăsătura definitorie – unicitatea, așa spune

–, un zid de sticlă care a format (precum interiorului unui cocon) și a oferit apoi lumii oameni de seamă, cum au fost și sunt Eftimie Murgu – „Lecțiile sale erau plăcute și interesante, cultivau gândirea elevilor, îi obișnuiau să rețină esențialul, să se ridice la legi și principii. Așa se explică și de ce elevii săi cei mai buni, după ce a plecat din Iași, și-au exprimat dorința de a veni la el, la București, spre a continua cursul de filosofie. Este, poate, proba cea mai convingătoare privind măiestria sa pedagogică. Desigur, printre atâtea alte calități pe care le-a întruchipat, cu o strălucire aparte, personalitatea fascinantă a lui Eftimie Murgu.” (6) –, Ion Sârbu, protopopul Pavel Boldea, Emilian Novacoviciu – «Învățătorul de la Răcășdia, originar din Gârbovăț, Almăj, un mare cărturar al Banatului, poate fi luat astăzi ca model. El a tradus în faptă menirea dascălului de țară și a făcut multe pentru luminarea comunității în care a trăit. Aș putea spune că a fost un cronicar al satului și al învățământului din zonă. Datoria de dascăl și-a făcut-o la superlativ, căutând să sincronizeze școala din Răcășdia cu „școalele înalte”.» (7) –, preotul Coriolan Iosif Buracu, dr. Iosif Olariu – „Un bolnav ce prezenta un calcul coraliform la un rinichi (ocupa tot organul) merge la Timișoara, unde i se face o nefrectomie (se scoate rinichiul). După un timp apare aceeași boală și la celălalt. La clinică i se spune că soluția ar fi similară cu prima, dar ar însemna moarte și l-au trimis acasă. Șansa lui a fost dr. Olariu. Făcând o operație în premieră (în disperare de cauză), două nopți albe petrecute la capătul pacientului, a reușit să-i salveze rinichiul și viața, fiind și astăzi printre noi, după mai mult de 25 de ani. Operația ce a fost făcută atunci este acum de uz curent, nu se mai folosește

procedeul radical.” (8) –, acad. Păun Ion Otiman, Virgil Nemoianu, Sanda Golopenția și, bineînțeles, mulți alții care acoperă o vastă arie culturală ce include domeniile istorie, folclor și folclor muzical, medicină, științe juridice, așadar, o călătorie încheiată cum nu se poate mai frumos, o călătorie așezată sub semnul câtorva gânduri-poem în care sunt amintiți părinții alături de ceea ce numim *dor* și *acasă*.

Făcând, printr-un exercițiu de imaginație, o punte între Real și Imaginar, asistăm la un deosebit act creator, acela al alcătuirii unei colecții de medalioane care are ca punct de plecare cercetarea, își continuă aventura trecând prin fascinația prozei și se întoarce sub cupola sentimentului uman, acolo unde poezia, prin latura ei magică, le unește pe toate și pe noi, oamenii, cu ele.

1) *** – *Biblia sau Sfânta Scriptură* – Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, f.a. (2008), pp. 1329-1330 (Efeseni 4:4-7)

2) **Velimirovici, Nicolae** (Episcop) – în *Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi I* – Editura Sophia, București, 2002, pp. 207-209 / informație preluată de pe <https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/dumnezeu-lucreaza-om-doua-feluri-ajutand-carmuind> (site consultat la data de 27.11.2022)

3) *** – *Colinde. Căntece de Stea, Plugușor, Vicleim ...* – Editura Muzeului Literaturii Române, București, 1997, p. 18 / ediție îngrijită de Ileana Ene

4) **Vâtcă, Maria** – *La margine de poveste ...* – Editura Artpress, Timișoara, 2018, p. 27

5) **Ispas, Sabina** – în *Prefață; în *** – Colindatul tradițional românesc. Sens și simbol* – Editura Saeculum Vizual, București, 2007, pp. 10-11 / prefață, antologie și glosar de Sabina Ispas

6) **Țărcovnicu, Victor** – în *Studiu introductiv; în volumul*

Murgu, Eftimie – *Curs de filosofie ținut la Academia Mihăileană (1834-1836)* – Editura de Vest, Timișoara, 2005, ediția a II-a, revăzută, p. 52

7) **Cenda, Ioan-Nicolae** – în *Emilian Novacoviciu – O lectură necesară celor care vor să cunoască oameni de altădată*; în volumul **Băcilă, Florina-Maria** (coord.) / **Băcilă, Iosif** (coord.) – *Valea Almăjului – Oameni și fapte (limbă, istorie, credință și cultură românească)*. Cartea întâi – Editura Excelsior Art, Timișoara, 2016, pp. 401-402 / text preluat din revista *Almăjana*, nr. 3-4 (57-58) / 2015, XVII, pp. 54-55

8) **Badescu, Iosif** – *Însemnări din camera de gardă* – Editura Artpress, Timișoara, 2018, pp. 37-38

Cristian-Paul MOZORU

Hermeneutica reveriei

Mărturisesc, nu este pentru prima oară când comentez această carte a Dorinei Măgarin. Am avut plăcerea de a o mai discuta în scris, text care s-a concretizat într-o cronică intitulată *Banatul reabilitat*.

Am recitit cartea, pentru a o avea proaspăt în minte. Și bine am făcut, pentru că astfel am descoperit câteva aspecte pe care nu le observasem la prima lectură, așa cum se întâmplă cu cărțile adevărat valoroase, ce-și dezvăluie mereu alte fațete.

Bunăoară, titlul. *Breviarul iubirii*. Bine, bine, mi-am spus, am înțeles de unde vine. Dar trebuie să fie ceva mai mult. Și, citind primele pagini, revelația nu a întârziat să apară. Abia la relectură, cu privirea detașată, plonjând încă de la început în lumea pariziană, am înțeles legătura.

Volumul debutează aproape astfel: „Porțiuni din grădina de iasomie o însoțeau în gând împreună cu frumusețea atât de fragilă și parfumul dulce al florilor, un răpciune minunat, cu sănătate, putere și speranță, o ilustrație

de toamnă a Parcului Montsouris, situat în districtul al patrusprezecelea, vizavi de Cité Universitaire Internationale de Paris, pe Bulevardul Jourdan, amintiri frumoase din vremea studenției, timpul pe care l-a iubit mai ales la Paris, culorile roșu-auriu ale copacilor care uneori lăsau impresia că ar fi păpuși matrioșka, croșetate în stil amigurumi: păpușă mare, medie, mică, bebeluș, noi expoziții, pe cât de frumoase, pe atât de iritante, despre simțuri și spirit, pianistul Jared interpretând Schumann.” (p. 9).

Parcul Montsouris era legătura cu titlul, legătură care părea încă de la prima lectură să îmi spună ceva ce încă nu vedeam bine. Acum însă m-a „lovit” din plin. Parcul Monsouris este, din câte știu eu, nu foarte departe (la aproximativ o jumătate de ceas de mers pe jos distanță) de un alt parc, nu mai puțin celebru – Grădina Luxemburg. Iar acest parc din urmă este cheia titlului, fiindcă prin el se plimba nimeni altul decât cel care locuia acolo, în apropiere, pe Rue de l’Odeon 21, tot un autor de breviar, doar că, de acea dată, unul al descompunerii.

Este, firește, vorba, despre Emil Cioran. Iar pentru ca similitudinile să meargă mai departe, eroina, pe numele ei Cezara, are aceeași inițială ca și gânditorul de origine română, nume format tot din șase litere.

Însă protagonista *Breviarului iubirii* mai are o similitudine cu un model al literaturii franceze, devenit prototip universal – doamna Bovary. Chiar dacă trăiește într-o lume modernă, în care se bucură de apanajele tehnicii de ultimul tip, starea ei interioară este aceea a unei neputințe. O neputință de a se exprima, de a se regăsi printre oameni, preferă propria ei companie și, ori de câte ori este singură. Curios este că autoarea se apleacă cu precădere asupra stării interioare a protagonistei, analizând-o în fel și chip, aproape găsindu-i alibiuri pentru anumite comportamente ale acesteia. De exemplu: „Răscolită de vorbe spuse printre sughițuri de colega sa, Cezara regreta că n-a știut cum s-o îmbărbăteze. Ezita să deschidă gura, să spună ceva și atunci când a rostit câteva cuvinte, i s-a părut că nu erau cele potrivite pentru situația dată.” (p. 20).

În același context, eroina este prezentată mereu în opoziție cu restul lumii, al cunoștințelor ei, al colegelor, ea nereușind să se regăsească decât în multele reverii prin care evadează din cotidianul mai mult decât profan într-o lume a imaginarului, în care primează opusul, adică luxul, *adevărata lume*, dar nu cea în care trăiește Cezara, ci în cea care crede că ar merita să trăiască.

Astfel, când una dintre colege o exasperează cu nimicurile cotidiene, cum ar fi nu știu care aspirator: „Ați auzit de Roomba? Este un aspirator mic pe care îl programezi și își face singur treaba. Când dă de covor, se ridică sus. Ori am îmbătrânit noi, ori nu mai știm tehnologiile...” (p. 26), Cezara se refugiază în vis: „Cezara încercă să se desprindă din vacarmul acela. Închise ochii pentru câteva momente și revăzu câmpuri sălbatice de rapiță înflorite în unele zone din Yunnan, un galben imperial [...]” (p. 27).

Interesante sunt și detaliile cotidianului eroinei. Chiar dacă nu știm mare lucru despre ea, autoarea insistă asupra ritualului de igienizare corporală, care se petrece cu regularitate dimineața (atunci când eroina lasă în urmă obscurul nopții, cu visele – reale – ei, și numai ale ei, și intră în pielea celei care se va întâlni pe parcursul zilei cu diferiți oameni, dar și la întoarcerea acasă, când dușul purificator are rolul de a departaja universul exterior de cel interior: „S-a spălat pe mâini, s-a dezbrăcat și-a lăsat hainele pe jos. A intrat sub duș. A învărtit robinetul din partea stângă care avea punctulețul roșu pe el. Au început să curgă multe jeturi de apă. A închis ochii. A stat așa câteva clipe, fără să își dea cu ceva pe corp, îi plăcea apa caldă [...]” (p. 28).

Pasaje lungi de realitate alternează cu cele onirice, în care

fantezia eroinei o ia la galop pe câmpiile imaginarului, devalorizând, într-un anume fel, realitatea, în care banalul nu doar că predomină, dar și devorează intimitatea Cezarei, lăsând-o fără putința de a se apăra de ceilalți. Tot astfel se întâmplă și atunci când, în mod normal, ar fi fost nevoie mai mult decât oricând de prezența ei, nu doar fizică, ci și mentală în imediat. Este vorba despre momentul în care fiul ei plutea între viață și moarte: „Cezara nu a asimilat nimic din ceea ce-i spuneau medicii. S-a retras în interiorul ei. Vedea că micuțul era bine, spera din tot sufletul că va fi și mai bine.” (p. 55).

Însă drama Cezarei este boala lui Angel. Cortez, tatăl băiatului este în imposibilitate de a se alătura familiei. Astfel încât Cezara devine un soi de Agripină modernă, care face mai mult decât este uman posibil pentru a-și salva *ingerul*. Acesta devine punctul culminant al nuvelei, pentru ca deznodământul să ni-i aducă pe amândoi în fața ochilor, printr-un procedeu aproape cinematografic, fericiți, vara, ea elegantă, el în pantaloni scurți și cămașă, mergând la plimbare, la pas agale. Iar fericirea lor din real se datorează incapacității ei de a se mai refugia în imaginar: „Amintirile îi jucau feste.” (p. 61).

Cea de-a doua nuvelă, *Mirajul străinătății* îl are în mijlocul ei pe Andru Avramescu. Dar și pe soția lui, chiar dacă din prima clipă în care este amintită, apare ca fiind răposată. Însă prezența ei, chiar dacă nu mai este una fizică, în lumea lui Andru, ea este una în lumea imaginarului lui Andru, în lumea amintirilor. Adică această a doua nuvelă începe exact de unde se termină cea dintâi: „Când au pornit la drum împreună, Andru Avramescu și consoarta sa nu și-a imaginat că peste zeci de ani va rămâne singur. Presupunea că pe măsură ce va

înainta în vârstă și va ajunge la sfârșitul carierei, va trăi în tihnă alături de femeia față de care își luase un angajament pe viață: La bine și la rău, până când moartea ne va despărți! Dragostea oarbă, dragoste și justiție. Da! A avut parte și de dragoste oarbă [...]” (p. 64).

Mai mult decât atât, dragostea continuă în el, o duce mai departe în mintea și în interiorul lui și la fel ca și în cazul Cezarei, numele personajului nu este deloc ales întâmplător: Andru, adică androginul, poartă în sine și pe cea care i-a fost consoartă. Și tot la fel ca și în cazul Cezarei, el se refugiază în lumea lui, „trăia într-o lume a înstrăinării, se întâlnea cu persoane cunoscute și nu putea să le dea mâna.” (p. 68).

Dacă prima nuvelă a volumului vorbește despre dragostea maternă, aici este vorba despre dragostea dintre bărbat și femeie. Dintre Andru și Silvia, dar este vorba și despre Ștefania, despre încercarea lui Andru de a se regăsi printre jaloanele realității în care este obligat să existe, cu toate că știe bine, niciodată nu a mai putut iubi pe nimeni așa cum își iubise soția.

Cea de-a treia – și ultima – nuvelă, *Mișcare perpetuă*, îl are ca protagonist pe Eugen, care, nici el, aflăm încă de la bun început, nu este neapărat fericit cu lumea în care trăiește: Se apropia de o vârstă rezonabilă și era cu toate în aer. Se înglodase în prea multe treburi, unele îl bucurau, de altele își făcea griji, mai ales că peste tot era decan de vârstă.” (p. 141 – 142).

Spre deosebire însă de celelalte două personaje, Cezara și Andru, Eugen este ancorat în realitate, ceea ce se și oglindește stilistic în nuvelă. Dispar aproape cu desăvârșire pasajele meditative, în text predominând acțiunea în imediat. Contrapartida lui Eugen este Valeria, iar despre acest cuplu

ni se spune că: „fiii lor erau mai liniștiți dacă-i știau despărțiți decât împreună.” (p. 176), iar „căsnicia Valeriei cu Eugen a fost un amestec de atracție și respingere, o relație de iubire-ură, așijderi relației dintre stele și găurile negre”. (ibid.)

Cu alte cuvinte, acest tratat despre iubire cuprinde trei tipuri de a iubi, trei personaje principale, fiecare venind înaintea cititorilor săi cu lumile sale, lumi populate de personaje adiacente, care nu fac decât să pună în valoare neajunsurile sau calitățile protagoniștilor.

Breviarul iubirii nu face, în esență, altceva decât tratatul ceva mai celebru la care se face aluzie: nu face decât să descompună iubirea, nu face decât să o disece, nu face decât să caute în străfundurile sufletelor personajelor motivele care îi animă să treacă de la reverie la acțiune.

Cartea în sine merită citită cu prisosință și o felicit aici și acum pe autoare pentru felul în care a știut să îmbine diferitele părți ale cărții, într-un întreg, care iese la iveală printr-o lectură adecvată, o hermeneutică ritmată alert, care nu lasă cititorul să se plictisească și... să cadă la rându-i în reverie.

Bogdan Mihai DASCĂLU,
Timișoara 12 ianuarie 2023

OGLINZI CONCAVE

„În lumea poeziei, oglinzile sunt izvoare” – Ana Kremm

Acest volum se adresează celor care ar vrea să știe mai limpede ce se este cu/în ei, ce este cu/în noi, cum tot ceea ce se petrece prinde ființă în structurile de adâncime ale sufletului nostru și durează peste întâmplări și realități efemere.

Oglinzi concave – izvoare

ce aduc la lumină frumusețea nevăzută din adâncuri. Există un loc al sufletelor pure și mă bucur că locul autoarei este aici. Lucrurile așa zis mărunte aduc plusul de frumusețe, scris pe portativul bucuriei. Acea bucurie, adunată strop cu strop, înobilează, devenind poemul vieții. Se împletește clipă de clipă cu verbul A FI.

Oglinzile concave ale Anei Kremm luminează calea spre interiorul său, îmbogățind cu frumos și sensibilitate drumul spre locul unde-i sălășluiește sufletul.

„Trecând prin ani, anticipai apusul

.....
Te întrebi acum, când seara
intră-n noapte

Ce ieși cu tine?
Ce vei lăsa ca parte

.....
Să fie oare această carte?”

DOINA GÂRBONI

* Ana Kremm, **Oglinzi concave**. Versuri pentru lumea mărunță, Editura Tim, Reșița, 2023

Bucuriile simple ale poemului sau despre cuvântul bine stăpânit

Departe de orice urmă a suficienței, continuându-și negreșit traseul reputației în poezia de azi, Iosif Băcilă continuă să fie prețuit în continuare de un număr mereu în creștere de cititori fideli. Dincolo de chipul distins al cărturarului din Țara Almăjului și de modestia intelectualului muncind cu mult folos pentru obște, noi reținem azi pentru destinul literaturii române un om al civismului nezgomotos, fără ifosele populiste ale multora dintre cei care aleargă după onoruri ieftine și glorie de mucava, împreună cu o operă literară împlinită.

Nicidecum înfeudat vanităților zilei, la vremea când publicații de prestigiu ale breslei mai pun, adesea, stavilă, valorilor provinciei, Iosif Băcilă continuă să creadă până la obsesie în binecuvântările unei armonii a scriitorilor din toate geografiile spiritului românesc: un proiect care întârzie, încă, fiindcă stă sub diagnosticul grav al invidiei și al egoismului netezit de interesele mai mult sau mai puțin oculte ale unor confrăți, mult mai atenți la forma podiumului fals decât la

ceea ce trebuie să însemne și să includă novator și original opera lor la cuantumul axiologiilor culturii noastre. Un volum recent, *Lacrimă sub candela aprinsă* (Timișoara, Editura Cosmopolitan Art, 2022, 236 p.), volum îngrijit, cuvânt-înainte și notă asupra ediției de Florina-Maria Băcilă, vine, iarăși, cu demonstrația că discursul liric al poetului bănățean rămâne în continuare *particularizat* și nicio altă substituție, cât de perfectă ea, nu ar putea genera o cât de minimă schimbare de paradigmă. Ceea ce mai înseamnă că Iosif Băcilă își păstrează locul binemeritat pe lista poeților care își fidelizează trăirile, freneziile, energia lăuntrică în jurul acestui topos esențial definind, rizomatic, sufletul profund al națiunii căreia-i aparținem cu ființa noastră: universul satului românesc.

Cronici entuziaste au însoțit, de-a lungul anilor, traseul aparițiilor editoriale, cei mai mulți interpreți ai poeziei sale zăbovind asupra civilizației satului, matca genitoare a creației. Sensibil și cerebral, deopotrivă, posedând o prozodie stilistică elevată, Iosif Băcilă a manifestat o atenție programatică, între eflorescența metaforei și luciditatea *vizionării* nuanțat-rafinată a acestei lumi în care mai ales stările de cogitație trebuie să presupună biografia ascensivă a cuvântului bine stăpânit pentru a edifica o operă identitară. Rezoluțiile poetului stau sub semnul melancoliei și al unui expresionism oarecum barochizant, întoarcerile la dramatismul clipelor istoriei conservate în memoria locului având un statut al performanței prozodice mai cu seamă. Mă gândesc la secțiunea *Lotrul sau gâlceava ochilor cu lumea*, în care timpul-memorie devine solemnizare a recitativului într-un ritual care inspiră auroralul elanurilor imaginative („Parcă aş tăia / piatra în două / cu lacrima mea, / cu lacrimi de rouă! // Parcă aş tăia / piatra din râu / cu un curcubeu, / cu un

bob de grâu! // Parcă aş tăia / piatra în şapte / cu un Univers, / cu un Miez de Noapte!”), iar clipa de istorie-poem (se face trimitere la ultimul haiduc al regiunii) se mistuie în incandescențele unui ludic potențat de simboluri (și simbolistici) ancestrale. Regenerările viziunilor, în fapt, datorează turbionului sentimentelor prioritare, irepresibilul interogărilor inspiră traversările mitice, cuantifică resursele metaforei în registru hedonist-rustican, relaționările paremiologice ale poemelor fiind destructurate de un eu volubil, al spațiului intermediar, mentalitatea populară ieșind la iveală în integralitatea oralității acestui *poesis* sacrificial: „Într-un vârf de fag pe-o coastă / Cântă-o pasăre măiastră / Cu-cu, cu-cu, viers frumos, / De răsună codru-n jos – / Dar mierla din altă vale / Mi-l oprește din cântare: / – Spune-mi, dragă frățioare, / Ce dor ai? Și ce te doare? / De ce cânti așa cu foc, / De și apa stă pe loc?! // – Soră, nu mă veselesc, / Cum alții mă socotesc, / Că m-o lăsat Dumnezeu / Așa cum n-am vrut nici eu: / Să fac codru’ să vuiască, / Să fac codru’ să vorbească / De oameni înstrăinați, / De părinți, lotri și frați!” (*Cântec din bătrâni*, p. 69).

Lumea lui Iosif Băcilă e postulată liric într-o interioritate a sufletului-cuvânt. Bucuria

indicibilă ține întotdeauna de o confesiune a întoarcerii, supraviețuirile au loc între ludic și inefabil, tumult melancolizant și jocular imagistic, realitate tragică și biografem. Astfel că, în secțiunea *Poeme cu litere dăltuite noaptea*, natura, lume-timp în desacralizare, acționează obsesiv-disforic în *mentalul* eului auctorial. Imagismul acesta crud, intemperant, „exorcizând”, în fapt, tranzitivitatea, se infiripă din percepții viscerele, evocând un neaș scenariu de dantelării și însăilături etnografiate în spirit liturgic. Doar timpul va aparține apelor lustrale („Clipocesc și scapăr / Râul / Și-un luceafăr.”; „Curcubeu în ape – / Zăriștea n-o-ncape / Dinspre culmi, / Pe-aproape.”), simțirea autentică e generată de bucuriile simple. Reflecția este una intuitivă, ineluctabilul încifrează tonalități afective, memorabilul, durată instalând constructul liric ca generic, reiterând înnobilarea poemului-suflet, repetabila renaștere. În astfel de exemple (și multe mai sunt), ludicul dobândește forță de sugestie, sens simulat între o reverie și real: „În casa aceasta nu mai locuiește nimeni. / – Nu-ți fie frică, spuse fereastra, supraviețuim. / Vom invita soarele să ne fie oaspete – / Și-o să ne jucăm de-a baba-oarba; copilărim...” (p. 118).

Universul acestor magii – melancolia căutată, contemplativ-ritual, *numinosul* exceptat – este *in integrum* reflexia unui neîntrerupt aflux de imaginar. Fiindcă eul liric deretorizează meditația, deplinul expresiei este alcătuirea novatoare a clasicității prin semnificanți și desemnificanți. În partea care dă și titlul cărții, *Lacrimă sub candela aprinsă*, tiparul mental incumbă alte corolare, ne raportează motivațional la *carnea* texturării opului. Conotații profunde (ritmul și rima sunt vehiculul autonomiilor) instalează paradigme ale iremediabilului („Să-mi dați de pomană

morile din sat, / Să le am aproape-n primeniri de vânt – / Când o fi să fiu, când voi fi plecat, / Dus să iau lumină, chiar de sub pământ.”), dezghioacă ficțiunea lirică din crusta șarmantelor sărbători ale sufletului. Încărcătura simbolică are ceva din tema poveștilor de demult ale satului. Sindrofiile ființei se întâmplă în jurul fizionomiilor celor dragi, părinții, portrete prioritare în acest univers sacru, familia, în general, prietenii și figurile speciale care au marcat miracolele copilăriei, colegii scriitori, unele poeme având și un caracter dedicativ. Sunt ușor recunoscutibile parafrazele, tehnica diafanizării (o remanență din prozodia clasică), trăsăturile profetice ale unor constructe lirice, soteriologice: „O minune veche, / O minune nouă, / Peste culmi și țărini – / Lacrima de rouă. // O minune nouă, / O minune veche, / Dorul fără margini – / Dor fără pereche. // Veche și mai nouă, / Pătimire, veste – / Murmură, prin frasin, / Dragostea-poveste!” (Lamură, p. 149).

Să notăm și instantaneele de incipit viguros la fiecare din amintitele secțiuni ale cărții, Damian Izverniceanu (text din 1921) și versurile melodiei *Balada Gosnei* (Vior Cialma și Ion Luca Bănățeanu) anticipând providențialul popular, în primul ciclu, apoi textul-tabletă *Primeniri*, al autorului, augmentând, în partea a doua, senzitivul stării de *a crea*, citatele extrase în ciclul al treilea, din Lucian Blaga, Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Ioan Alexandru, subliniind dominantă orfică în poezia lumii. Iată, așadar, armătura fortifiantă a valorii în sine a cărții, după prefața Florinei-Maria Băcilă urmând „cuvintele de întâmpinare” ale lui Ion Marin Almăjan și Octavian Doclin, finalul fiind marcat de „cuvinte însoțitoare” cu o selecție de opinii critice despre poezia lui Iosif Băcilă, texte de Ionel Bota, Gheorghe Jurma, Alexandru

Ruja, Adrian Dinu Rachieru, Livius Petru Bercea și o notă biobibliografică.

Dincolo de a demonstra că potențialul stilistic-artistic al autorului a rămas intact, poemele mai noi ale lui Iosif Băcilă sunt scrise, iar, dintr-un mare și nobil respect pentru limba română, cartea reconfirmând unul dintre liricii autentici ai literaturii noastre.

Ionel BOTA

Poemele înserării

Al cincilea volum de versuri al Doinei Gârboni „Lumini în apusuri – poemele înserării”, Giroc, ed. Castrum de Thymes, 2023, 108 pag., ilustrat de Cristina Donia Bodnariuc, este editat într-un format interesant, sub îngrijirea Adei D. Cruceanu. Având forma unui vechi jurnal, adâncește parcă melancolia senectutii, prezintă și în celelalte volume. Într-un univers bântuit de vânturile toamnei, sub bolți de tăceri, până și timpul coboară-n tăcere. Privind înapoi, spre casa copilăriei, spre mărul din ogradă, spre bătrânii noștri, spre copilăria apusă, spre grădina pustie, spre porți mereu ferecate, speră să găsească puțină lumină. Dar... nu. Universul ei este înconjurat de „un amurg / ultimul, care mă doare” „înserarea se scufundă-n noapte” „stau în fața nopții/ cu brațele atârând.” Uneori, dar numai uneori, „lucește lumina zorilor/sufletul meu zboară/ visând că noaptea a plecat.” Întâlnirea cu toamna vieții este, de această dată, mai puțin pustiitoare. Semnul unei acceptări, a împăcării cu timpul. Singurătatea și tăcerea, care ascund atâtea gânduri, atâtea trăiri, nu pot să fie exprimate

decât în cuvinte. Cuvintele prea aproape de „ultimul popas” se transformă în versuri, căci „în fiecare zi/ crește tot mai mult/ lumea de gânduri.” Și nici cuvintele nu sunt suficiente și nici destul de încăpătoare „puține sunt cuvintele/în oglinda sufletului.” Ce se mai poate face „într-un amurg de toamnă”? Să chemi „din depărtare/duhul din cuvinte”. Doar cel care „contemplă /curgerea clipelor rămase” constată că „aici e mult mai rea tăcerea/străfulgerări de gânduri/ se macin-n văpaia/ ce iscă amintiri.”

Timp, toamnă, singurătate, amurg, seară, lună, noapte, văzduh, stele sunt cuvintele prin care universul senectutii este

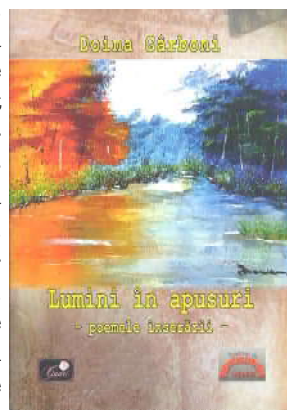
perceput, materializat în cuvinte, transfigurat pentru că „apusul este și el o cărare.” Și „doar un strigăt mai sunt/ pe marginea timpului.”

Atmosfera de toamnă târzie fără multă culoare determină aceste trăiri? Aparent. La o primă lectură. Sentimentele, trăirile sunt acelea care rarefiază atmosfera din jur. Cu

ochii la cer „în nețărmarile nopți/ întind mâinile spre cer/ încerc să mă caut/ dar cerul se îndepărtează.” Atunci s-a născut întrebarea „oare unde sunt/ când nu mai sunt nicăieri?” Tăcere! „Bolți de tăceri/ înconjurate de vântul toamnei/ sparg ziduri de întuneric/ al nopții fără capăt.” Întuneric, noapte, tăcere. Cuvintele nu pot trece dincolo. Necuprinsul nu poate fi cunoscut. Senectutea, așa cum o simte și o condensează în versuri, unele adevărate aforisme, este tristețea omului însingurat de prea multă sensibilitate.

„Ce pustie este marea toamnă/ În care poetul stingher/ Insistă în amintiri/ Și rătăcește în regrete/ Ca în tristul blestem.”

Ana KREMM

Lumea copiilor mari

*Copiii mari devin bizari*¹ este cu adevărat o carte pentru adolescenți, dar în egală măsură și pentru adulții care nu au renunțat la lumina credinței. Cred că mesajul cu care am primit cartea descrie cel mai scurt și adevărat acest roman: „Te poți aștepta la întâmplări simple dar emoționante, copilărești dar profunde...”.

Poate unul dintre cele mai frumoase texte care nu ocolește problemele reale și dificile prin care au trecut probabil mii de români la primul contact cu străinătatea, romanul reprezintă o incursiune în viața lăuntrică a tinereții în curs de dezvoltare. Dar și o povestire în care poți surprinde fenomenul major al emigrării... Văzute însă prin ochii unui adolescent – tânăra scriitoare Letizia Timofte este încă liceană – evenimentele acestea dure nu au un aer dramatic, ci din contră, au o doză de aventură și de entuziasm. Textele Letiziei sunt împletite cu cele ale domnului profesor Ovidiu Gligu, e greu să deosebești „ochiul adolescentului” și „ochiul adultului”, atât de frumoasă mi s-a părut colaborarea scriitoricească a celor doi autori.

Romanul debutează (parcă în corespondență biblică) cu „Potopul” – inundațiile violente care duc la distrugerea locuințelor câtorva familii dintr-un orașel bucovinean, și care declanșează schimbări radicale în viața acestora.

Textul curge frumos, intercalând mărturisiri de la trei tineri, doi emigrați în Belgia, și un altul migrat în colțul opus al țării, la Reșița. Dar și povestirea unui tată care se avântă în dobândirea unui loc de muncă peste granițe. Stilul de jurnal, îmbinat cu cel al corespondenței, suscită mult interesul și te poți regăsi ușor în trăirile personajelor. Eu însămi nu ascund faptul că am lăcrimat la câteva

bune
fraze
care
descriu
extrem
de delicat
și profund
sentimentele
de înstrăinare,
dureri
aparte
ale
celor
care au
îndurat
„sărăcii și umilințe”.

Dormitul într-o toaletă de plastic, cred că în realitate a luat multe alte chipuri similare în poveștile multor români emigrați. Dar aici dorința de reușită și nădejdea biruiesc drama clipei: „Eu cred că asta e de la Doamne-Doamne, prea s-au potrivit bine lucrurile... [...] Acum hai să îmi scot un sandvici să mănânc liniștit. Desfac șervețelul și mă gândesc cu drag la Măriuca, parcă o văd cum mi-l împacheta ieri. Și hop... din șervețel cade o foaică împăturită. «Vei reuși!» , mi-a scris Măriuca, și fetele mi-au desenat niște flori și o inimioară. Of, ce dor mi-e deja! O, Doamne, ajută-le!”.

Umorul bun nu lipsește pe tot parcursul textului. Cele profunde și dureroase se împletesc cu „bizareriile” de tot felul: „Așa am ajuns să-l cunosc și pe nea Relu, e om bun, tata tot încearcă să-l convingă să vină și el la biserică, că noi mergem în fiecare duminică, la fel ca pe vremuri. «Măi Vasile, tu nu-ntelegi că eu sunt ateu! Ce, Doamne iartă-mă, mai tot vrei de la mine?!»” ; „A, bine, că se zicea în sat că maică-ta și-o găsit alt bărbat cu care na... Că se știe de ea că-i gravidă și că soțu’ ei vrea să divorțeze, și că are și casă pe numele lui aicea. Adică tactu!”.

Unele fraze ascund însă o tainică profunzime a frământărilor lăuntrice: „Acum nu-i mai

dau prea multă importanță sentimentului de apartenență, ori că aparțin lui Dumnezeu, sau mie însămi, mi-e cam la fel.”. Și cine nu recunoaște în el însuși euforia adolescenței, extrem de frumoasă în trăire și exprimare: „să ne trimitem scrisorile... prin poștă, în plicuri, până când toată cerneala din lume se va termina și ultimele coli de hârtie vor dispărea”, dar și raportată la transcendent: „Să nu cădem în capcana vorbitului pe telefon seară de seară [...], să ne purtăm în gânduri și în rugăciuni”.

Pe lângă peripețiile și descoperirile tinerilor, din taberele și excursiile organizate de NEPSIS², autorii surprind bine și realitatea problemelor dificile ale adolescenților, cum ar fi interminabilul conflict cu părinții, ori lipsa de comunicare cu aceștia. Nu sunt absente nici „expresiile tari”, care vădesc talentul scriitoricesc: „Nu știu dacă îți poți imagina, Oana, trei persoane să trăiască cu 70% din salariul minim pe economie... Până și sandviciul cu margarină și muștar a ajuns un lux. Ca să iau ceva la școală, mama taie o ceapă și o frige puțin până se înnegrește, apoi presează feliile de ceapă între două felii de pâine; și asta mi-e gustarea. Din cauza prăjelii pâinea se îmbibă și devine puțin maronie, și nimeni nu-și dă seama ce «friptane» mănânc”.

Romanul amintește multora, cu siguranță, de propriile frământări de adolescenți. Găsim în text cele două extreme: mărturia reală a unui tânăr care a trecut prin iadul drogurilor și al schizofreniei, descoperind în final învierea în sânul Bisericii, dar și strădania celor care nu au alunecat în grelele încercări ale vârstei: „...sufletește, postul ăsta îmi prinde tare bine, deși fizic m-am simțit mai slăbit [...] Bineînțeles, a trebuit să renunț la antrenamentele mele pentru forță. Dar fac în continuare metanii, în fiecare dimineață. Am aflat cum e corect să le facem : «Doamne!» (o

pauză de respirație), «Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu...» (trag aer în piept), «Miluiește-mă pe mine păcătosul!» (expir și mă las în genunchi cu fruntea pe pământ), apoi mă ridic și continui cu «Doamne»...».

Totodată, îngrijorările pentru noile schimbări, pentru sensul vieții și direcția acestei lumi, sunt exprimate cu un simț al unei maturități incipiente. Probabil tot ca un rod, aş spune, al celor care au făcut acolo eforturi pentru menținerea credinței și a normalității în firea umană: „Parcă nu așa ar fi calea cea dreaptă, cea de creștin ortodox... [...] Știu de la istorie câtă luptă a fost pentru drepturile femeii, pentru ca în sfârșit să avem o recunoaștere în societate, să avem aceleași șanse; să fim tratate de la egal la egal, așa cum se cere și-n Biblie. Ca fată, desigur, mă bucur de-aceste victorii. Dar mă întreb, oare nu e undeva o păcăleală la mijloc? Oare dreptul femeii cel mai important, dreptul la o familie normală, nu e călcat în picioare

tocmai în numele noii libertăți? Domnul Oliviu zicea că mișcarea feministă încearcă de fapt să transforme femeia în bărbat... [...] Ce se va întâmpla cu mine când voi deveni femeie, mă voi robotiza și eu, voi trăi în păcat ca să mă pot ocupa de carieră? Sunt lucruri care mă sperie, aş vrea să mă opun dar parcă n-am destul curaj”.

Finalul cărții ne dezvăluie, intenționat sau neintenționat, o cale foarte importantă pentru înțelegerea relațiilor esențiale dintre noi. Într-o vreme a adolescenței corupte în grea măsură, epuizarea generală a tinerilor va cere, mai devreme sau mai târziu, un duh de adevăr și de autentic, de viață. Și poate că Dumnezeu dă o menire specială tinerilor care au primit dreapta credință, pentru salvarea celor care au fost lipsiți și sărăciți.

Recomand cu căldură acest roman, îndeosebi cititorilor din diaspora, dar și celor din țară, menționând că sunt multe alte „pasaje” extrem de frumoase, pe care le las să fie descoperite.

Subiectele surprinse - iertarea, înțeleapta comunicare, rugăciunea, iubirea - ne preocupă pe absolut toți, în fiecare clipă, căci viața noastră are nevoie să fie integrată deplin în Hristos pentru a ajunge la adevărata fericire.

Între toate cărțile duhovnicești, aş insera și acest roman cu un suflu nou, de adolescent căutător. Căci, până la final, cred că trebuie să păstrăm și să cultivăm entuziasmul căutării, în ciuda tuturor căderilor zilnice, spre a plini dorul - cel mai adânc - de Dumnezeu.

Sora Manuela Pamfil
(Belgia)

¹ Copiii mari devin bizari
– Editura Predania 2023, autori:
Letizia Timofte și Ovidiu Gligu.

² NEPSIS - Organizație a
tinerilor ortodocși români din
Europa Occidentală

Poezii de NICOLETA SURDEI - Sibilla

Netârziu..

se lasă toamna așteptată
și ceasul ploilor a stat,
pe fruntea lacului, pictată,
o barcă scoasă la mezat..

amărăciunii îi cresc plete,
dar vântu-i poartă bucle-n zare,
cărarea vechilor regrete,
nu pune preț pe cingătoare..

atâta netârziu încape,
în barca scoasă la mezat,
de parcă vâslele mioape,
de pictor s-au amoretat..

Buimac

nu te uita ‘napoi la.. ce destramă,
e vremea risipirilor de-a mîța-n sac,

urmează drumurilor epigramă,
și nu-i ceda tăcerii vârcolac..

dar lasă-mi amintirile să odihnească,
chiar de va fi amară dezrobirea,
doar toamna se grăbește-ncărunțească
și tainelor.. târzie răsucirea..

Iarmaroc

deschise-s tot mai rar ferestre..
din ziduri ce-și îngroapă anotimpurile-n sare,
se lunecă spre nicăieri orchestre,
preludiul neuitării fără de lăstare..

se-ntrec în glume.. nici odăi prea goale,
cum niciodată nimănui orbire,
atâtea nerăspunsuri au cerșit răscoale,
că nu-i mai arde vântului de-mpodobire..

deschise-s tot mai rar ferestre..
ca dintr-o lacrimă ce și-a trădat sorocul,
se tac pe rând și nesupusele orchestre,
un ultim vals ce prevestește iarmarocul..

Două poeme de TRAIAN VASILCĂU

Psalm pentru îngeri

Doamne,
carele mi-ai dat toată tristețea
ce-o suport
și toată bucuria ce n-o pot duce,
în fața smereniei Tale
îți cînt
cu glas nevindecăt de cruce:

„O, de-acum îngerii Tăi nu se mai simt străini
Și prin lanul de-nflorite singurătăți
Vin și se duc și-n priviri au cîte-un mănunchi de
lumini,
Iar pașii lor sunt ancestrale peceti”.

Doamne,
carele mi-ai dăruit toată lumina
ce n-o pot merita
și toată durerea,
care mă-nveșnicește-n altarele ei,
la picioarele-Ți cad
și rog să dai ordin
în zori
să ningă cu dragostea Ta
peste îngerii mei!

O, de-acum ei nu se mai simt străini
Și prin lanul de-nflorite singurătăți

Vin și se duc și-n priviri au cîte-un mănunchi
de lumini,
Iar pașii lor sunt ancestrale peceti.

* * *

Ning cu psalmi fără de vreme,
Nu am spulber mai frumos.
Să trăim vecii de-a rîndul
Nu în noi, ci în Christos.

A fi doar în El — ce artă!
Să o ai și s-o tot ceri!
Luna stelele îndeamnă:
„Hai la secerat tăceri“.

Și-n ninsoarea potopindă
Mor și-nviu ca o colindă.

Poem incert

Porți ferecate mă privesc în noapte,
Cu viscol încuiate furios,
Le sunt străinul ce-a plecat departe
Și-abia acum din stele s-a întors.

Cuvintele din toți și-au spus: „Adio”
Și-ncet s-au dus spre-o lume de tăceri.
Poarta deschisă oare voi găsi-o
Și inima ta fără de străjeri?

Lacătul e mai greu ca o tortură,
Mă-nzăpezesc de implorări pustii.
Uitarea ta m-a răstignit pe gură
Și umblu răstignit prin veșnicii

OCTAVIAN DOCLIN/ ОКТАВИАН ДОКЛИН

(din volumul *Poezii/Poesja* de Octavian
Doclin, traducere din limba
macedoneană: Aliko Telescu; prefată de
Zenovie Cărlugea; Reșița: TIM, 2023)

Hohotul

Când s-a împlinit vremea
plecării din poem
el, poetul, nepăsător
mai degrabă decât laș
și-a luat rămas bun
numai de la poemă
din cortul celui dintâi
s-a auzit doar un prelung
hohot de răs.

Кикот

Кога дојде време

да ја напушти песната,
тој, поетот, невнимателен,
повеќе забрзан отколку уплашен

само се збогува од песната
од првиот шатор
се чу само еден продолжен
кикот.

Un fel de odă

Acestea sunt sandalele mele:
luați-le și purtați-le
toată iarna,
zise surâzând
furnica.

Еден вид ода

Ова се моите сандали:
Земете ги и носете ги
Цела зима
Рече мравката
Смеејки се.

GABRIELA ȘERBAN

Popas aniversar: Vera Lungu – 85

„Există oameni risipitori din fire, veșnic călători, ce strălucesc fulgerător în fiecare loc în care se opresc. Vera Lungu face parte dintre ei. Plecată din România la începutul anilor '70, a știut să-i cucerească, prin talentul, farmecul și pofta ei de viață, pe toți cei care au găzduit-o. Nemții i-au acordat burse literare, englezii s-au bucurat să-i traducă și să-i publice poemele scrise în România, francezii, fascinați de desenele și picturile ei, s-au grăbit să le compare cu ale lui Francis Bacon...” (Dia Radu în *Divanul imaginar*).

Poeta Vera Lungu s-a născut în 9 octombrie 1938 la Straja, Banatul Sârbesc, și este sora vitregă a scriitorului Ioan Cărmăzan.

„M-am născut în Banatul sârbesc, dintr-o mamă sârboaică și un tată român. Din Iugoslavia am plecat însă devreme, într-un orașel de lângă Reșița (Bocșa, n.n.) Am crescut liberă, prin grădini, pe stradă, cu Patrocle, care mă ducea și mă aducea de la școală. Când copiii cu care mă jucam păzeau găștele la gârlă, părinții mi-au luat și mie găște, doar ca să fiu cu ei. Tata era învățător, mama profesoară de literatură rusă. Erau citiți amândoi. Poate de la ei să fi moștenit și eu ceva.” (Dia Radu, *Divanul imaginar*)

A absolvit studii filologice la București. În 1971 este invitată la un congres al poezilor în Irlanda de Nord și nu se mai întoarce în țară. Obține o bursă și trăiește o vreme în Anglia, apoi în Germania și în cele din urmă se stabilește la Paris.

Pasionată de artă și desen, frecventează cursurile unei școli de design din Londra și se angajează la arhiva fotografică a

celebrei reviste de modă „Vogue” din Paris. Scrie și pictează, desenează.

Debutul literar s-a produs în 1961 cu poezie, în revista „Contemporanul”.

„Poezie am început să scriu devreme. În Bocșa Montană trăia un poet popular, cu barbă alba, care obișnuia să-și vândă cărțile la târg. Îl cunoștea toată lumea. Tata Oancea i se spunea. Într-o zi m-am dus să-l vizitez, fiindcă și eu aveam veleități literare. Când am intrat pe ușă, Tata Oancea a zis: «Azi noapte am visat că o prințesă slavă vine să mă viziteze». M-am împrietenit cu Tata Oancea, care nu avea din ce trăi. N-avea pensie. Trăia dintr-o vacă. Și atunci, la paisprezece ani am plecat la București, m-am dus la revista „Contemporanul” să-i obțin pensie lui Tata Oancea. I-am obținut. Dar ipocriții de acolo m-au întrebat: «Bine, Vera, dar tu nu scrii?» «Ba, scriu!» Și, uite-așa, m-au debutat.” Mărturisește Vera Lungu în interviul realizat de Dia Radu în 2017.

Apoi îi apar volumele: *Amiaza mării*. București. 1965; *Poezii*. București. 1968; *Moralizând fără glorie*. București. 1970; *Alexandros*. București. 1971; *Alexandros*. Londra. 1979.

Iar referințe găsim în: *Diaspora în direct* în: Revista *Formula AS* nr. 418/ 2000; *Lumea românească*/ Dia Radu în *Formula AS*. Nr. 1039/ 2012; *Biblioteca, între datorie și pasiune*/ Gabriela Șerban, Reșița: TIM, 2013 (Bocșa, istorie și cultură (30); Miron Radu Paraschivescu:

Cronica unei iubiri interzise în: *Revista de Istorie și Teorie Literară*, Serie nouă, an. IX, nr. 1-4, 15 decembrie, 2015. Prezentare și text îngrijit de Petruța Stan; <http://arhiva.formula-as.ro/2012/1039/lumea-romaneasca-24/vera-lungu-asta-e-exilul-adevarat-ca-nu-mai-visez-romaneste-15631>; *Divanul imaginar: lumea românească în 18 interviuri*/Dia Radu.- București: Editura Trei, 2017, p. 124 – 137; *Bocșa, un oraș ca o poveste* (2 vol.)/ Gabriela Șerban.- Reșița: TIM, 2023 Vol. II: *Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi*, p. 227 (Bocșa – istorie și cultură; 64)

De curând, regizorul Ioan Cărmăzan s-a aflat la Bocșa, cu prilejul organizării celei de-a III-a ediție a Festivalului de Film, și, depănând amintiri, am ajuns la poeta Vera Lungu, amintindu-ne împreună că aceasta împlinește o vârstă rotundă și nobilă. Astfel, Ioan Cărmăzan l-a adus în discuție și pe Nichita Stănescu, pe care l-a cunoscut datorită surorii sale, Vera, și cu care a petrecut momente de neuitat. De asemenea, Nichita Stănescu este poetul care i-a scris Verei Lungu recomandarea de intrare în Uniunea Scriitorilor, precizând că poeta „se impune ca o prezență de prim rang în poezia noastră feminină”.

Personal, mi-ar fi plăcut să-i aniversăm împreună pe acești oameni extraordinari, înzestrați cu talent și har creativ, - Ioan Cărmăzan, la 75 de ani, și Vera Lungu, la 85 de ani -, aici, la Bocșa în „orașelul de lângă Reșița”, pe acești „cetățeni ai lumii”, după cum se declară Vera Lungu, pentru care *acasă* înseamnă „între cei patru pereți, unde printre scoarțele mele țărănești, printre blidare și vasele de lut trimise de mama, cândva, mă simt ca la Bocșa Montană, în

Banat." (mărturie în interviul luat de Dia Radu).

Astăzi, la ceas aniversar, din Bocșa bănățeană, trimitem poetei și artistei Vera Lungu, gânduri bune și urări de bine! Și închei cu câteva versuri din volumul „Amiaza mării” și, evident, cu tradiționala urare de *La mulți ani!*

*„Apele tulburi n-or să mă-
ngenunche.*

Nu mă voi pleca.

Valurile sparte

Își vor zbuciuma neputința,

Pentru că, alături de mine,

Nu voi îngădui lucrurilor

Niciodată formele moarte.”

IULIAN BARBU

Ninge pe strada mea

Ninge cu fulgi
mari de nea pe strada mea
vocea dulce a mamei,
ce mă strigă de la biserică
seamănă cu glasul
cald al Lui Iisus.

Zăpada se așterne
peste sat ca în povestea
pe care o citeșc
copilului ce se joacă
alergând în jurul bradului.

Ninge cu fulgi

mari de nea
peste copilăria mea.
Colindătorii au sosit
E sărbătoare în România
mea!

CARLA CIOCA

Socoata

Trăsesem o linie
pe foaia destinului,
să adun bunele și relele.
Am vrut să încep,
dar nu știam cum.
Am scris un zero
și-am crezut
că de acolo
mă pot duce
în sus, spre cer,
în jos, spre Pământ
ca să aflu cine sunt,
să-mi explic
de ce strig în liniște,
de ce cânt, când cânt,
de ce trăiesc, când trăiesc.
9.02. 2023

Retorică

Dumnezeu ne-a făcut de la început
buni sau răi?
Cum ne-a ales să fim așa?
Pe ce buton a apăsător
ca să ne dea în lume
cu chip frumos sau hâd?
Sau nenorocul ne-a ales
și ne-ampărțit
ca să iubim
sau să urâm,

fără să știm?

Oare El ne-a trimis în lume,
să mai murim puțin,
la fel cum ne-a făcut:
buni sau răi?
15.05.2023

Colțul de fericire

În casa de lângă pădure,
când cerul plânge,
toate pisicile din lume
s-au adunat la fereastra mea,
să-mi toarcă timpul,
să-mi mângâie secundele,
să-mi povestească viața
trăită într-o altă viață.
15.05.2023

Vacanță?

La ușa din dreapta,
bate războiul,
la ușa din stânga,
bate sărăcia,
cântecul drujbei
mută pădurea în foc.
Numai glasul mării
ar putea să aline sufletul chinuit,
dar oamenii
l-au acoperit
cu mucuri de țigară.
E vacanță?
11. 08. 2023

Lumea bună de altădată a Banatului Montan

Mi-au tot reproșat timișorenii că sufletul meu respiră pentru Banatul Montan, Caraș-Severinul fiind locul nașterii mele. Într-adevăr mi s-au povestit frumoase întâmplări din Dealul Ferdinandului (Ferdinandsberg) de altădată. Numele nu se lega de cel al regelui Ferdinand, de unde riposta comuniștilor, când s-a început referendumul „vrem sau nu vrem să păstrăm denumirea de Oțelul Roșu?”. S-a propus numele de Bistra, apa „cea limpede curgătoare” din localitatea respectivă. Nu s-a acceptat pentru că, chipurile, lumea nu voia să-și schimbe buletinele și alte acte. S-a rămas deci la „Oțelul” fără „roșu”, precum arată astăzi localitatea părăsită și amărâtă. Cândva aici se organiza în fiecare sâmbătă un bal. Cele trei biserici erau pline de credincioși și grădinarul Picard îngrijea de spațiile verzi ale vrășetului. Măcelarul Hartwey avea carnea și mezeluri de o calitate deosebită și echipa de fotbal se lăuda cu un Lereter, cum nu avea Timișoara.

Se organizau vânători regale în frunte cu doctorul (venit din Italia) Calianic, adorat de doamne, care știa pe unde să conducă fețele princiare la Ruschița, Poiana Mărului până la Borlova și Bolovașnița.

Înainte de a mă îmbolnăvi o prietenă mi-a atras atenția că Bocșa și Oravița erau așezămintele mic-burghize din Caraș-Severin și nu Reșița. Amintindu-mi de aceste orașele i-am dat dreptate. Din Oravița era originară colega mea de profesie prof. Stela Prică Sittner, cunoscutoare de limbi străine, înscrisă la teza de doctorat despre „Mitul Mioriței în opinia lui Lucian Blaga”. În Oravița am vizitat prima farmacie din Vestul țării noastre – farmacia „Knoblauch” (Usturoi), aici groful Bissingen a cules cu alți iubitori de folclor primele basme românești și tot aici unele ferestre mai sunt înzestrate cu „speculaches” (oglinzi supraveghetoare, în care se reflecta totul care se petrecea pe stradă). Nu mai vorbesc de teatrul din Oravița, prezentat cu lux de amănunte de istoricul Bota. Toți, care vin aici, vor să se fotografieze în loja centrală, onorată de capete încoronate.

Iar Bocșa! Strada principală Str. 1 Decembrie 1918 (acum șosea din Timișoara) avea case burghize, care deși nu au fost alese de Sergiu Nicolaescu în filmările de epocă ca cele din Oravița (vezi casa în care s-a filmat o parte din romanul „Adela”) este un fel de corso al Bocșei Montane. Oare de ce nu se mai pomenește de inginerul minier Popescu (tatăl prof. Ada Lovași) venit din Vălenii de Munte; marele istoric Nicolae Iorga fiindu-i bine cunoscut? Am văzut la Secu ruinele cancelariei miniere ridicate de acest om harnic în locurile unde a poposit. Dar cine mai vorbește de oamenii de

seamă, care au răsărit la Ticvanu Mare, la Grădinari (fost Cacova), Vărădia, Ciclova ș.a. Da, în contextul Ciclova se vorbea la Timișoara de „înalta școală de maniere” fără ca cineva să cunoască proveniența legendei. Aceasta se referea la cele 40 de perechi de măgari, care transportau borhotul (rămășițele) fabricii de bere supuși și docili toți la aceeași comandă a celor trei angajați ș.a. „hăis pe loc”.

Amintindu-mi de Ticvanu Mare mă gândesc cu admirație la Romul Ladea, locuitor al unei case remarcabile din perimetrul Piața Traian, casă în reparație de 5 ani, fără a se vedea o îmbunătățire a acestei ruine până astăzi.

Nici de imensul sacrificiu adus de familia scriitorului Virgil Birou, mort alături de cei patru membri (soție și 3 copii), în urma șederii la minele de uraniu de la Ciudanovița. Noroc cu sacrificiul material al fiului Horațio de a-i ridica tatălui un bust în parcul central alături de Preasfinția Sa Corneanu.

Banatul Montan nu se poate lăuda numai cu oameni și locuri de seamă într-un trecut dat uitării, dar și cu natura de neînvins (vezi pădurea virgină), din toate colțurile vizitate de mii de turiști (Rudăria, Mehadia, Luncavița, Vărădia, Armeniș, Slatina Timiș, Gărâna, Văliug, Brebu Nou).

Îți mulțumesc, Doamne, că ai sfințit aceste locuri!

Prof. Edith Guip Cobilanschi
– Timișoara, Noiembrie 2023

Un post scriptum pentru cititorii mei:

Nu cred că se știe că soția sculptorului Romul Ladea a fost ucisă de persoana care de ani de zile îi cultiva, îi îngrijea, grădina din jurul casei de la Cluj.

Absolvenții Universității din Cluj - promoția mea - mi-au povestit amănunte. Doamna Ladea i-ar fi promis o moștenire, promisiune pe care n-a respectat-o.

În materialul de față n-am pomenit nici de casa mult discutată a protopopului Gașpar din Bocșa. Când a apărut în cartea mea „Bănățeni de neuitat” o confesiune despre „casa cu strigoi” (cum i se spunea) artista de bel-canto a operetei din Timișoara, Rodica Miloia, plecată în neființă și dânsa în acest an, a transmis urmașilor familiei Gașpar din America, articolul meu apărut în ziarul local. Familia s-a revoltat pentru că dorea să vândă casa, ceea ce s-a și întâmplat până la urmă spre bucuria mea.

Venind din nou la Bocșa Montană, la invitația prof. Ada Lovași, am cercetat grădina din spatele

Târgul de Crăciun de la Bocșa, ed. a III-a, 2023, - motiv de împreună bucurie și sărbătoare!

În perioada 21 – 23 decembrie 2023, pe Insula „Paradis” de la Bocșa Izvor, s-a desfășurat cea de-a treia ediție a Târgului de Crăciun de la Bocșa, eveniment organizat la inițiativa primarului Mirel Patriciu Pascu de către instituțiile de cultură din oraș, cu sprijinul școlilor și bisericilor bocșene. Deși vremea nu a fost tocmai prietenoasă, numărul participanților a fost unul însemnat, aceștia sfidând și frigul, și lapovița, și ploaia, timp de trei zile! E vremea colindelor, iar insula „Paradis” de la Bocșa Izvor a răsunat de colinde aduse cu bucurie de către grupuri de colindători!

Seara de 21 decembrie a adunat peste 300 de colindători, reprezentând 11 grupuri ale instituțiilor școlare bocșene, copii și tineri însoțiți de inimoase cadre didactice. De la cei mai mici (preșcolari) până la cei mari (liceeni) au venit să vestească Nașterea lui Iisus prin colinde tradiționale, atât românești cât și internaționale.

Seara de 23 decembrie a adunat peste 200 de colindători veniți alături de preoți și pastori din bisericile și lăcașele de cult de pe raza orașului Bocșa, constituind 10 grupuri. A răsunat fanfara creștină și au răsunat glasurile colindătorilor de toate vârstele aducând veste minunată: „astăzi s-a născut Cel fără de nceput, cum au spus prorocii!”

Peste 500 de glasuri de colindători au vestit Nașterea Mântuitorului și au bucurat alte sute de participanți cu frumoase colinde românești și internaționale, mesajul fiind unanim: „slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!”

În seara de 22 decembrie, insula „Paradis” de la Bocșa Izvor a devenit neîncăpătoare, mii de oameni au înfruntat frigul pentru concertul îndrăgitei interprete de muzică pop, Alina Eremia!

Târgul de Crăciun de la Bocșa s-a încheiat după trei zile de bucurie și sărbătoare, de răsfăț culinar și decorativ, cu premiera celui mai frumos brad al Târgului de Crăciun, premiu câștigat în acest an de bradul confecționat de Grădinița cu Program Prelungit Bocșa Română. De altfel, toți brazii înscriși în concurs au fost câștigători, fiecare fiind răsplătit cu diplome și cărți!

Concertele de colinde au continuat pe raza orașului Bocșa, cetele de colindători făcându-se auzite în cartierele și pe străzile orașului; iar, în ajunul Crăciunului, pe scena din Parcul „Pescăruș” Bocșa Română s-a desfășurat, în organizarea unor oameni inimoși precum Mircea Rămneanțu și Dan Ionescu, un adevărat concert susținut de grupuri de colindători de toate confesiunile, căci: „Colindăm, colindăm, de Iisus ne bucurăm, Lui ne închinăm!”

Sărbători fericite!

casei. Fiind situată pe malul unui râuleț este mlăștinoasă și năpădită – părăsită - fiind de șerpi de apă și broaște, care își fac apariția noaptea. Șerpii pe zidurile clădirii, broaștele pe terasa încărcată de amintiri romantice de altădată. Iată strigoii care mișună în grădina vilei mult respectatului protopop și a protei (denumire dată doamnei Gașpar).

Îmi retrag așadar invențiile de prevăzătoare dornică de a descrie cât mai palpabil tot ceea ce vede călătorul încântat de Bocșa în timpul verii și toamnei.

Adaug scuzele de rigoare ale admiratoarei Bocșei,

Edith Cobilanschi din Timișoara

Acum 100 de ani

Acum 100 de ani protopopul Bocșei, Mihail Gașpar, scotea gazeta „Drum nou”. Momentul a fost evocat într-o manifestare organizată la Biserica din Bocșa Montană.

Titus Suciu

Îngerii... nu îngenunchează

12.

Nu ieșise cu vaca și cele două capre la păscut atât de dimineată niciodată. De data asta o făcu și de vreme și în grabă. Așa luă și micul dejun. În loc să stea la masă ca de obicei, bău laptele pe nerăsuflăte, din felia de pâine cu magiun de prune mușcând prima oară când se îndrepta spre grajd, apoi scoțând marvele în curte, după aceea pe uliță în timp ce înainta spre poiană în urma animalelor cu capul în pământ, indispus, îngândurat, de parcă ar fi avut pe umerii săi firavi necazurile întregii Lumii.

Seninătatea sufletească e o stare pe care nu ți-o poți induce, nu ți-o poți oferi când și de câte ori vrei. Se conturează în interiorul ființei datorită unor situații speciale, în urma unei... chimii ce nu a fost și nu va fi descoperită niciodată.

Când mai avea vreo patru-cinci sute de metri până la poiană, datorită unui fulger ce străbătu văzduhul undeva deasupra Chiherului, poate ceva mai departe, Ilie ridică fruntea pentru prima dată de când părăsise ograda. Constata, dar fără să pară surprins, cu atât mai puțin îngrijorat, că norii acopereau bolta cerească peste tot. Ba chiar mai mult de-atât, că începuse să plouă. Alteori, în asemenea situații marea pasul și, când ajungea în fața vitelor, le întorcea din drum revenind acasă în cea mai mare grabă îndemnând animalele cu vorbe, dar mai ales cu câte o nuielușă zmulșă de pe unde apuca. De data asta – nimic din precipitarea obișnuită în astfel de cazuri. Nimic. E drept, ridicase privirea și faptul era fapt, ploua. Chiar mai mult de-atât, ploaia se întetea de la o clipă la alta. Numai că observația nu-i stârni nici o reacție. Își continuă înaintarea de parcă din cauza acelor nori – nu Cumulus, ci Cumulonimbus, nori groși, negri, aducători de vreme rea, foarte des de furtuni – n-ar fi avut nici un motiv să renunțe la hotărârea de a-și continua drumul în ritmul de până atunci.

Mai mult chiar de-atât, dintr-o nevoie cătuși de puțin conștientizată, atitudinea neavând la bază nici frondă nici cerbicie, continuă să înainteze cu capul dat mult pe spate și ochii închiși, cu chipul în bătaia ploii.

Reveni la poziția firească datorită unui fulger. Mai exact spus a tunetului ce însoțise descărcarea

electrică luminoasă. E de precizat, însă, că revenirea se referă doar la poziția corpului, fiindcă în ceea ce privea starea interioară, verbul era inadecvat. De fapt și acum, la fel ca înainte de gest, Iliuță manifesta aceeași nepăsare pentru ceea ce se petrecea în jur. Ploua – nu era nici o problemă. Mergea prin ploaie spre poiană – totul era în regulă.

Orice parcurs are un punct final. Numai că, odată ajuns acolo, situația se schimbă. Trăiești reconfortanta satisfacție a reușitei, după cum, nu de puține ori, te simți strivit datorită amărăciunii declanșată de insucces. Există, însă, și o a treia situație. Ceea în care îți dai seama, la un moment dat, că un anumit interval de timp ai trăit în afara realității. Pe Iliuță îl încercă această senzație când ajunse în poieniță. Locul era punctul final al unui parcurs fizic, conștientizarea situației în care se găsea îl reazeza, brusc, în inconfortul sufletească de dinaintea momentului în care se abandonase ploii.

Ceea ce cuprindea cu privirea... Uneori starea sufletească te face să percepi ploaia cu încântare, alteori cu sufletul înnegurat. Și ploua, ploua în continuare, norii se mai răriseră dar continuau să pară la fel da dușmănoși. Deși cunoștea orice colț al poienii de la vârsta de patru-cinci ani, când și când privea în jur de parcă s-ar fi aflat acolo pentru prima dată...

(va urma)

MARIUS CĂRBUNESCU **Jurnalul unui uberist** (fragment de roman)

XXXVI (2)

Preschimbarea pașaportului în regim de urgență se rezolva de pe o zi pe alta, aveam să primesc cele mai solide asigurări din partea funcționarilor ambasadei. În schimb, singura variantă de călătorie cu zboruri de legătură către România, la care puteam să-mi rezerv bilet de avion fără prețuri astronomice, cât pentru un *Private Jet*, se nimerea abia peste trei zile. Încă trei zile de stat la Kuala Lumpur aproape mă sufocau. Nicio alternativă demnă de luat în serios nu se întrevădea. Resemnăt, am mers la cel mai apropiat hotel, Hotel Oakwood parcă se numea, aflat chiar vizavi de sediul ambasadei.

Odată intrat în vârtejul ușilor rotative, am plonjat într-o luminiscentă luxuriantă atât de

orbitoare, încât mi-a luat ceva timp să mă acomodez. Și e de înțeles, cu câteva ore în urmă, încă orbecăiam în celula și pe coridoarele obscure de la Simpang Renggam. Ce transformare de decor! Razele soarelui focalizau prin peretele de sticlă și se întâlneau în interior cu risipa de electricitate. În holul central era un du-te-vino permanent, propulsat de morișca ușilor circulare. Portarul și cei doi băieți de bagaje erau singurii care purtau pe umeri constantele acestui tablou. Părea că doresc să oprească furnicarul în loc. Privirile lor pătrunzătoare scanau fiecare figură și-i opreau la timp pe localnicii jerpeliți, care-și făcuseră un obicei din cerșit sau vizau buzunarele turiștilor. Deși vigilenți, îndatoririle lor atât de temute nu erau lipsite de sincope. De exemplu, pe mine m-au ratat.

În partea stângă a intrării, salonul de cristal era cuprins de-un freamăt aparte. Frânturi de conversație, ca un zumzet de albine, se auzeau pe diferite tonalități. Oameni așteptând, agățați de toartele unor cești de cafea sau ceai, ocupaseră locul în jurul unor mese înalte sau pe la colțuri, pe scaune. Din când în când, din spatele unei uși capitonate, se ivea o angelică făptură feminină, în ritm de catwalk și cu un clipboard între degete. Se apropia de meseni și-i ruga să-și decline identitatea pentru a fi înregistrați într-un tabel. Vreun simpozion sau întâlnire de afaceri, am gândit în timp ce mă îndreptam cu pas agale spre recepție. Mișcării rectilinii a picioarelor îi adăugasem o disonanță evidentă din cauza gâtului, sucit într-o parte, și a ochilor care pur și simplu refuzau să vadă în față. Nu mai întâlnisem reprezentante ale sexului frumos de atâta vreme, încât privirea mea fixată asupra domnișoarei avea încărcătura aceea de obsesie, completată de pulsul care avansase accelerat.

Cu greu mi-am desprins ochii de pe coapsele promoteriței pentru a-i îndrepta spre domnul de la recepție, în fața căruia ajunseseam. M-am adresat în grabă, precipitat, ca cel ce se simte cu musca pe căciulă, însă cu cea mai însufletită politețe de care puteam da dovadă. Doream să-mi fac cât mai repede cunoscute intențiile de-a rezerva o cameră pentru trei nopți, până ce personalul hotelului să apuce a mă confunda cu vreunul dintre nenumărații aurolaci de prin parcare. Fie vorba între noi, înfățișarea mea nu diferea prea mult de a celor opriți la intrare. M-am grăbit să achit chiar un depozit, pentru a nu da naștere la suspiciuni. Se pare că gestul a fost destul de convingător, judecând după figura senină a unui bellboy care a subtilizat cartela camerei din mâinile receptionerului. Apoi, a înșfăcat și geanta cu zdrențele mele și a luat-o înainte spre lift, invitându-mă să-l urmez. N-ai fi zis că-mi făcea un serviciu contra unui bacșiș modest. Ținuta sa impecabilă contrasta teribil cu a mea, de pușcăriaș lăsat la vatră. Mă îmbrăcasem

cu ce-am găsit, la repezeală, dorind să mă văd cât mai iute în civil. Din lucrurile personale cu care fusesem încarcerat în urmă cu cinci ani, nu se mai aflau la magazia închisorii decât câteva bulendre. Pentru a beneficia de restul articolelor vestimentare am fost nevoit să completez de pe la alții. Trebuia să mai aștept până a doua zi pentru a mă despărți de gioarse. Prin oraș, toate magazinele erau închise duminică, deci nu-mi puteam procura un nou rând de haine.

În liftul hotelului, m-am luminat dintr-odată, ca în fața unei divinații, și abia așteptam să ajung... Unde? În cameră sau să mă întorc? Ezitam. Până la urmă, mi-am luat camera în primire, am aruncat bagajele pe pat și m-am dus glonț către telefonul fix de pe noptieră. Am ridicat receptorul și, auzind vocea centralistei ca un țânțar țiuitor în ureche, am cerut rar și afabil să-mi facă legătura cu Ambasada României. Am așteptat câteva secunde până ce am auzit un "Halo!" de sorginte europeană. Mi-am dres glasul și am rostit vădit emoționat: "Îmi cer scuze, Laurențiu Pal vă deranjează. Abia am plecat de la dumneavoastră, acum câteva minute... Exact. De asta vă sunasem. Gând la gând... În cursul zilei de mâine ar fi perfect. Aștept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră. Mulțumesc."

Aveam șaptezeci și două de ore la dispoziție și le puteam folosi din plin. Prima mișcare a fost să-l contactez din nou, prin intermediul ambasadei, pe avocatul care mă reprezentase la proces. El ar fi fost cea mai nimerită persoană să negocieze, în numele meu, o exclusivitate pentru Malaysia Kini, principalul organ de presă ce apare la Kuala Lumpur. Mârșăvia judiciară la care am fost supus în toți anii aceia trebuia făcută publică prin intermediul unui ziar cu notorietate și-a unui titlu pe măsură, ca ororile să nu se mai repete. Evident, *un așa țel nobil, măi*, mă putea anima doar dacă ieșeau și ceva parale din asta. Deși n-ai fi zis, împrumutasem câte ceva din flerul celor ce cunosc circuitul banilor în natură.

Avocatul a ajuns chiar a doua zi la hotel, am luat masa împreună pe terasă și s-a arătat încântat de ideea care îi putea aduce și lui un comision substanțial în buzunar. Peste doar câteva ceasuri, m-a sunat de la birou, radiind de voie bună. Reușise să negocieze un serial de zece episoade, din care primul episod urma să-l livrez chiar înainte să plec, pentru a asigura bonitatea înțelegerii, iar următoarele să le trimit prin e-mail din România, săptămânal. Am semnat contractul chiar în aceeași zi, cu o naturalețe și ea împrumutată din arsenalul oamenilor de afaceri, și am încasat la semnătură un cec pe care era trecută jumătate din suma negociată. Restul banilor urmau să-mi fie virăți în cont la finalul înțelegerii. Sarcina la care mă înhămasem nu-mi puneă probleme deosebite. Povestea o aveam deja scrisă

Poeme de COSTEL STANCU

*În copilărie aveam un prieten imaginar.
Îl țineam ascuns în pivniță. Îi duceam,
pe furiș, mere, nuci...Într-o zi, coborînd
după o cană cu vin, tata m-a surprins acolo.
Ce faci? m-a întrebat. Vorbesc cu
prietenul meu imaginar, i-am răspuns.
A doua zi, m-a dus la doctor.
Nu e nimic anormal, i-a spus acesta,
cînd eram de vîrsta lui și eu aveam
un astfel de prieten. Hai, că e nebun!
a hotărît contrariat tata. În drum spre casă,
ne-am oprit într-o librărie și mi-a cumpărat
o carte cu povești. Ai aici cîți prieteni
imaginari vrei tu, m-a asigurat el.
Eu l-am crezut. Au urmat alte și alte cărți.
A trecut timpul. Azi, stau și privesc,
zîmbind, cum fiul meu se miră că,
în fiecare carte pe care o deschide,
găsește coji de mere, resturi de nuci.*

*Ninge alb-negru. Ca în televizoarele vechi.
Eu tac. Tu alergi și rîzi nebunește. Rîsul tău
seamănă cu scîrțîitul unei viori în mîinile
unui clown. Ești fericită. Îmi amintești de
zborul
libelulei peste un lac împietrit. A înghețat
ochiul din palmă, îi spun. Ție nu-ți pasă.
Mi-e teamă. Te prind de mîini și patinăm
amîndoi, cu capul în jos, pe gheața
din ce în ce mai subțire a cerului.*

În caietele mele, fiind nevoie doar să mai schimb unele cuvinte, pe ici pe colo, s-o mai pigălesc pentru a-i da mai multă cursivitate.

Depășind chiar și cele mai optimiste previziuni, primul episod a avut un succes fulminant, fiind preluat, în rezumat, de marile agenții de presă internaționale. Era povestea unui tânăr care a scăpat din infernul traficantilor de droguri, după ce a ispășit o condamnare la închisoare în locul adevăratului vinovat. Eroarea judiciară a ieșit la iveală după mai bine de cinci ani. Valuri de empatie se revărsau către poșta redacției prin intermediul poștei electronice. Multe comentarii și pe pagina online a ziarului. Marea masă a cititorilor se arăta revoltată de ceea ce a putut să pățească acel tânăr care, întâmplător, purta numele meu. Sigur, se mai strecuraseră în mulțime și câțiva hateri care considerau că a scăpat ieftin. Că așa e lumea în ziua de azi.

RADU THEODORU

CALEA ROBILOR

– roman –

LA COTU – CHITAIULUI

ÎN CARE SE VEDE CĂ NU ÎNTOTDEAUNA
BĂRBAȚII CĂLĂUZESC TREBILE DE OBȘTE
DE O HRĂPIRE DE FECIOARĂ, NEȘTE
CUMPENE DE CUGET ALE CĂPITANULUI
MÂRZEA ȘOIMUL ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI
TÂLCUITOARE

4.

- Pofțiți dragele mele, pofțiți. Aici în camera asta cu icoane trag la hodină cînd mă potopesc gândurile. Așezați-vă unde vă place. Matală jupâneaso Marie, acolo la Țarigrad ai icoane? Te-ngăduie păgânul să te-nchini, și cum poți trăi între atîta păgânătate; auzi jupâneaso Cernița, dumneaei e trăitoare la Țarigrad, la împărăție, are o fată ca o floare, au venit cu corabia pe mare...

- Îl cunosc pe dumnealui Ilie Bârlădeanu, nu știam că e însurat, vine la Chilia și-l mai rog să aducă de unele și de altele, mai ales că Magda mea s-a cam dedat la boieli și la parfumuri și l-a rugat pe Radu al nostru, că ei au cam crescut împreună, Măgduța, cu Ion, cu Radu și cu Smărăndița...

- Ion e feciorul jupânesei Cernița, lămurește jupâneasa Petra.

- Oof și iarăși of, c-a rămas văduv la nici douăzecișicinci de ani, dacă Smaranda matală.

- Era prea fragedă atunci.

- Și-acum? Ce să-ți spun jupâneaso Marie, copiii ăștia care nu mai sunt copii, mă umplu de griji. Uite-i c-au crescut împreună și acum parcă s-au înstrăinat și nu știu ce să mă fac cu Irina, fata clucerului Bucuță și cu Ștefănel, frati-su, coboară volbură pe Cogălnic de la Bojoga, nu le pasă de ceambururi, nu le pasă de Sefer mârzac...

- Și mă rog de ce coboară pe Cogălnic fiind atîta primejdie, întreabă subțire, cu glasul ei cântat, jupâneasa Maria Bârlădeanu...

Cernița Tomuleț o fură cu coada ochiului. Nu știu de ce, dar n-o poate suferi pe țarigrădeanca asta înfoiată, boită, cu unghiile vopsite roșu, dată cu parfumuri care și-a scos mironosița la vedere. Mai curînd a venit să adulmece bogăția de la Cotu-Chitaiului. Parcă ea n-a aflat că Radu a venit de la Țarigrad cu corabia șchiopului bătrîn cu picior de lemn, despre care umblă vorba că-i tâlhar de mare, cumpără roabe de la Crâm și le

vinde maghistanilor de la Țarigrad?!

- Ei, zâmbește jupâneasa Petra... Mai dănțuie, că jupâneasa Cernița ține casa deschisă și vornicul Tomuleț e mare vânător și pescar așisderea... Mă mir că n-a venit cu dumneata și vornicul Vasile.

- Cine-l urnește de lângă marele vornic de Țara de Jos? L-a poftit pe unde ține scaune de judecată, acest mare vornic. De la Bârlad la Comrat și de la Chișinău la Fălciu. Îi reped schimburi și cai și de-ale gurii, că parcă ași fi văduvă. Ba și saci cu orz. Ce să mai zic de vin, că nu pune gura decât pe tămâioasa noastră, din care ți-am adus un poloboc pentru comisul matală. Da nu-mi spui și mie că au poposit la Cotu-Chitaiului cu alai mare și vornicul meu zicea că domnia-sa Miron Costân ți-a închinat paharul, zicându-ți că-ți trimete pețitori!... A zis sau nu? Pentru care din feciori?

- Pentru zvonul ăsta ai bătut matală Cerniță, calea de la Culmea Mare, se miră jupâneasa Petra, clătînându-și căița, nu fără să se uite la țarigrădeana căreia ce-i pasă de marele vornic de Țara de Jos, Miron Costân, când ea stă în târgul împăratului... Pe Smaranda n-o pot nici povățui, nici asupri. Nici pe Radu. Să-și cate fiecare ursita unde i-o îndemna inima. După datină.

- Adică noi, părinții, nu mai avem cuvânt în fața lor? Noi nu mai vedem nici binele, nici răul? Noi nu mai știm cum se sporesc averile? Cum se înmulțesc ale lor din ale noastre? Cum se-ngăduie hotarele moșilor între vecini? Că în vremuri vechi și înțelepte își logodeau părinții copiii de când împlineau trei anișori. După socoteala hotarelor să nu se piardă nici o prăjină. Dimpotrivă. Să se adauge! Dumneata ca țarigrădeană, că de acolo ne vin nouă pe cap greci și străini... Dumnezeule, nu vei fi fiind greacă cu ochii matală negri, că noi, pământeni suntem sătui de-ncuscri din astea. Vine bragagiul cu ifose în loc de aur și de nume, ia fata și moșia, îl căftănește vodă că s-au mahalagit împreună prin Fener și pe-ai noștri, cu urice din străvechime îi împing spre treapta a doua și a treia, să-i slujească la adunat.

Jupâneasa Maria Bârlădeanu se-nveselește.

- Nu sunt greacă, jupâneaso Cernițo. Sunt din neamul Cărabăților de la Cahul.

- Așa! Așa! Răsuflu ușurată!

- Nici în pricopseală n-am hălăduit. Că slavă Domnului, avem să înzestrăm cinci fete, nu una. Pe asta una care-o avem, o trage ața la Moldova. Se va vedea dacă ața Moldovei e mai tare decât altele și nu se rupe. Zic eu, ca soață și mamă ce mă aflu, care l-am luat pe Ilie al meu de bună voia mea, nici povățuită, nici silită și trăiesc slavă Domnului împlinită întru toate, zic eu că mulțămita în viață nu se măsoară nici cu prăjina, nici cu falcea, nici cu tamazlăcul, nici cu turma.

- Adică vrei să zici matală că se măsoară cu dragostea? Auzi jupâneaso Petro?

- Auz! Auz, oftează jupâneasa Petra, făcându-și

trei cruci largi, cu ochii la icoane.

- Uite să zic că mie îmi place Magda matală. Că am eu un voinic. Falnic, zic tot eu.

Jupâneasa Maria Bârlădeanu zâmbește subțire, văzând-o pe vorniceasa Cernița Tomuleț întorcându-se spre ea, cu ochii albaștrii plini de mirare. Cernița asta nu e nici trecută, nici urâtă și Ilie n-a suflat nici o vorbuliță c-ar cunoaște-o, ori că i-ar aduce ceva anume și cum de se vor fi întâlnit la Chilia, că până la Culmea Mare zicea că are de făcut de aici, aproape două poște. Cu altă poștă și jumătate până la Chilia, iată trei poște. Adică o zi de vară, cu cai aprigi. Hm!

- Îți place Măgduța mea?

- I-a pus dascăl de când era mică, pe unul Dmitro Tovkaci, fugit de la Kiev, cu o ureche de i-au tăiat-o cazacii c-ar fi fost papistaș...

- Ei și dumneata comisoaiao Petro... Vorbe! E pravoslavnic. L-am însurat cu o rudă mai îndepărtată a vornicului. Văduvă de popă. Știe lăținește. Și leșește. A fost dascăl la Academie la Kiev. Ori numai bursac... Îl mai folosește vornicul ca pisar. Ori ca tălmaci... Ziceai jupâneaso Marie că ai și-un fecior pe lângă jupânița cam dezmiardată după câte am văzut.

- Am doi!...

- Să-ți trăiască!

- Și copiii dumatle.

- Însurați?

- Doar unul! Zic că mie îmi place Magda. Dar Magdei îi va place de Mihai al meu? Și lui Mihai de Magda? Că nu eu mă mărit, dragele mele.

- Tot n-am înțeles dacă domnia sa Miron Costân a spus că trimite pețitori la Cotu-Chitaiului, comisoaiao Petra. Că atunci e cu primejdie pentru vornic, oftează jupâneasa Cernița...

- Ce-au pețitorii boierului ăluia Miron și cum îl mai cheamă cu primejdia și vornicul matală, întreabă Maria Bârlădeanu... Și voi a ști, scumpă gazdă și dragă comisoaiao Petra, ne ții osebit de bărbați, ca la harem, că trăind între păgâni la împărăție noi stăm la masă cu bărbații și la petrecere cântăm cu ei și dănțuim, nu ne sfiim și nici iașmac nu purtăm ca turcoacele, nici acasă, nici în bazar, avem paraclis, avem candelă și icoane, biserici așisderea că doar la împărăție șade și patriarhul, fiind plin Țarigradul de călugărași care vin la patriarh de la Aton, de la Ierusalim, Alexandria, Capadochia, pe unii-i aduce cu corabia Ilie al meu, așa că ne bucurăm cunoscându-l pe Radu prin domniile voastre, la baștina lui.

Comisoaiao Petra Decuseară nu știe ce să răspundă nici uneia, nici alteia. Marele vornic de Țara de Jos la cei 36 de ani este o mândrețe de bărbat, înalt, cu barba corb, sprâncenat, a fulgerat-o pe Smaranda c-o privire de foc, zicând cu un oftat că altă dată ar fi trimes pețitori. Ion al vornicesei Cernița o fi crescut într-un fel cu Radu și Smaranda,

ca și Magda. Vorniceasa vrea să-i ia nepoții pentru copiii ei. Radu i-a adus-o pe țarigrădeanca asta care pofteste să stea la masă cu bărbatii, să dănțuie și de ce-o fi venit cu jupânița Zamfira că nici măcar n-a adus așa vreo vorbă... Nici nu se știe dacă este boieroaică, Cărăbății de la Cahul fiind mai mult niște căpitani de călărime, nu poate spune, cunoscuți, au fost și pârclăbi pe la cetăți, boiernași mai mult răzăși cu moșioare date pentru slujbe ostășești, ba un Toma Cărăbăț este un fel de frate de cruce cu comisul, dacă n-o fi murit. Bârlădenii sunt neguțatori din tată-n fiu. Au o ramură la Galați, se știe, din boieri de starea treia... Se bucură când intră Smaranda săntrebe dacă i-au văzut pe Radu și pe tatar, căs doriti de jupânițe și cneaghine; dar se miră cum de țarigrădeanca n-a poftit-o pe Smaranda pentru acel Mihai al ei, care va fi fiind ori neguțator, ori corăbier și așa ceva lor nu le trebuiește. Că femeia se dă după bărbat și n-o vrea pe Smaranda după un teighetar.

Doamne ferește, șoptește, se-nchină și-și scuipe în sân.

(va urma)

Rămas bun, nea Olan!

Marti, 3 octombrie 2023, s-a stins din viață, la 101 ani, veteranul de război Nicolae Olan.

Nicolae Olan sau nea Gică Olan, cum îi spuneau prietenii, s-a născut în 1 octombrie 1922 la Pleșcoi, județul Buzău, iar din anul 1947 a trăit și a muncit în orașul Bocșa, Caraș-Severin. În 1949 s-a căsătorit cu Elena Roșcobaș, au avut patru copii și o viață plină.

Anul trecut, la împlinirea celor 100 de ani, primarul orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu, i-a organizat un frumos moment aniversar la care a luat parte un număr însemnat de prieteni și întreaga familie a sărbătoritului.

Din păcate, în acest an, la doar două zile după aniversarea celor 101 ani, nea Olan a plecat în veșnicie!

Dumnezeu să-l odihnească!
Sincere condoleanțe familiei!

Gabriela Șerban și echipa „Bocșa culturală”

TIBERIU GOSAV

E toamnă

Spectacol unic de culoare,
Pădurea plină-i de rugină.

Mă-nțep călcând în albul ierbii,
E brumă și nu are vină.

E vânt

Și frunzele se-adună,
Într-un vârtej ca prinse-n plasă.

Curând și norii grei se-arată
Și lacrimi reci din ei se lasă.

E cald

Cuptorul e fierbinte,
Iar plapuma puțin mai groasă

Se pare că un lemn uscat
Face ca focul să trosnească.

E noapte

Sclipire de lumină pală,
Pătrunde-n colțul din fereastră

Pe semne că sfioasa lună
Aruncă-o rază curioasă.

Moș Crăciun

Toată seara am muncit
Bradul l-am împodobit
Globuri pline de culoare,
Ghirlande strălucitoare,
Turtă dulce, bombonici,
Și beteală cu sclipici.

Și mă-ntreb, ca fiecare,
Moșul ce părere are?
Dimineața-am constatat
Că nimic nu s-a schimbat.
Mă agit, dar în zadar
Sub brad nu văd niciun dar!

Mi se pare cam ciudat,
Oare cine-i vinovat?
Ies din casă pe furiș
Mă uit pe acoperiș
Totul este foarte clar
Și dau vina pe coșar!
Nu mai cred în el deloc,
Cică-ți poartă și noroc.

Moșul sigur a venit
Coșul clar l-a nimerit,
Iar apoi, când să coboare,
A gândit, când să-și dea drumul,
Că-și va murdări costumul!

Morala: Dacă vrei să vină Moșul
Trebuie să-ți cureți coșul!

GABRIELA ȘERBAN

Din tainele jurnalismului ed. a II-a, Bocșa, 2023

Continuăm proiectul „Din tainele jurnalismului”, un proiect inițiat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” în anul 2018 în parteneriat cu Liceul Teoretic Tata Oancea Bocșa, aflat la cea de-a doua ediție.

La prima ediție a fost invitat jurnalistul Antoniu Mocanu; la cea de-a doua ediție ne-am întâlnit cu jurnalistul **Mario Balint**, corespondent de război, analist și consultant de securitate, autor al unor volume de proză, reportaj, fotografie, eseu.

Întâlnirea cu jurnalistul Mario H. Balint a fost programată pentru miercuri, 15 noiembrie 2023, de la ora 12.00, în sala de festivități a Primăriei Orașului Bocșa Caraș- Severin, și s-a desfășurat în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea” Bocșa. Au participat liceeni, însoțiți de cadre didactice, dar și prieteni și colaboratori ai bibliotecii.

Jurnalistul Mario Balint a vorbit unei săli arhipline, fiind ascultat de un public cu preponderență tânăr, iar întrebările au fost dintre cele mai diverse: „v-a fost viața pusă în pericol de multe ori?”, „ați rămas cu traume, cu sechele?”, „cum v-a marcat viața, existența, participarea în teatrele de operații?”, „cum v-a influențat relația cu Dumnezeu toate aceste experiențe?” și altele, întrebări cărora Mario Balint a răspuns cu franchețe-i caracteristică și, evident, cu povești interesante.

De asemenea, au fost prezentate cele mai recente apariții editoriale semnate Mario Balint: cele două volume de reportaje și eseuri - *Șaptesprezece fără douăzeci* (Reșița, 2022), *Katerininska Prospekt, 30* (Reșița, 2023) – albumul *Correspondent de război* și revista *BMTF (Balint Mercenary Task Force)*.

Întâlnirea s-a încheiat cu îndrăgite sesiuni de fotografii și de autografe.

Născut la 18 iulie 1970 la Lugoj, Mario Hadrian Balint este fiul unor actori ai Teatrului de Vest din Reșița, stabilit și

trăitor la Soceni (sat lângă Reșița, în comuna Ezeriș).

Ziarist profesionist din 1990, jurnalist, analist și consultant de securitate, doctor în științe militare, Mario Balint are o impresionantă activitate atât în presa scrisă, cât și în întreaga mass-media – televiziune, radio – fiind realizator de emisiuni, fondator de publicații și, de peste 20 de ani, corespondent de război. De asemenea, autor al unor volume de proză, reportaje, fotografii și eseuri.

Despre debutul său în presă, mărturisește: „Am debutat la 26 aprilie 1988 în săptămânalul *Flamura al județului Caraș-Severin*. A fost o notă despre o cursă automobilistică de viteză pe circuit pe care au câștigat-o reșițenii, evident! În acea perioadă piloții reșițeni nu aveau rival în țară. Am continuat să public săptămânal în *Flamura*, atât sport, cât și articole de atitudine cetățenească până la plecarea în armată. Am continuat acolo să scriu la presa militară. După evenimentele din Decembrie 1989 am fondat mai multe gazete, dar cea mai lungă colaborare a fost cu *Ziarul TIMPUL*, acolo unde am și învățat meseria de gazetar. Evident, din 1990 am colaborat cu *Radio Timișoara*.”

Mario Balint a avut șansa de a învăța gazetărie de la cei mai buni și-i vom aminti doar pe câțiva: Timotei Jurjică, Gheorghe Jurma, Nicolae Sârbu, Dorina Sgavordia – la Reșița; Nicolae Pârveu și Bogdan Herzog la Radio Rimișoara; apoi, a avut șansa de a lucra alături de gazetari importanți precum Doru Dinu Glăvan, Mihai Anghel, Mihai Junea, Daniel Botgros, Radu Dobrițoiu, Adelin Petrișor, Mile Cărpenișan, Raico Cornea, Sergiu Galiș și alții; de asemenea, la nivel internațional, alături de Jim Clancy și Cristiane Amanpour de la CNN.

Evenimente

Ca jurnalist, Mario Balint se exprimă pe toate tipurile de media, însă nu renunță la presa scrisă, de aceea și-a creat și administrează un site propriu www.m-securitynews.ro precum și reviste trimestriale printate.

Dacă ne referim la experiența de jurnalist de război, vorbim despre Croația, 1991, Transnistria, 1992, Kosovo și fosta Iugoslavie, 1999, urmate de cei 20 de ani de război împotriva terorismului, adică Iraq, 2003-2010 și Afghanistan, 2002-2018. În total, 52 de luni de teatru de operații. La care, astăzi, adăugăm Ucraina și Israel/Gaza.

Când nu este în mijlocul evenimentelor, Mario Balint este corespondent Radio România Actualități în județul Caraș-Severin, își gestionează sit-ul, scrie cărți, susține conferințe și prelegeri și se implică în instruirea tinerilor și a colegilor de breaslă prin organizarea de ateliere de pregătire având ca temă jurnalismul în situații de urgență, prin intermediul BMTF Risk Ak Demy.

În rest, se consideră un jurnalist de modă veche, care notează tot, pe moment, având convingerea că un jurnalist este „*ca o ladă din podul bunicii în care pui de toate, o aromă, un gust, un miros, pe care le păstrezi, pentru că nu știi când ai nevoie de ele; pentru că reporterul trebuie să fie ochii, urechile și nasul cititorului, al privitorului, al celui care încearcă să consume reportajul.*”

Mario Balint este pasionat de arme, de automobile și de istorie.

Dintre volumele semnate de Mario Balint amintim: *Pe frontul de Est nimic nou*. Reșița: Timpul, 2004; *Frontline. Manualul jurnalistului în condiții de revolte sociale și conflicte armate*.- Reșița: InterGraf, 2006; *Jurnalistan*. Coautor. Tuaregmedia, 2006; *Rural from Caraș-Severin County*.- coautor Tuaregmedia, 2006; *Target. Operațiuni militare externe în combaterea terorismului*.- Reșița: Banatul Montan, 2010; *Afganistan. 10 ani plus – războiul meu* - . Reșița: InterGraf, 2011; *Șaptesprezece fără douăzeci*.- Reșița, 2022, *Katerininska Prospekt, 30*.- Reșița, 2023; albumul *Corespondent de război (2023)*.

Referințe: *Dicționarul scriitorilor din Caraș-Severin*/ Victoria Bitte, Tiberiu Chiș, Nicolae Sârbu.- Reșița: Timpul, 1998; *Reșița literară*/ Gheorghe Jurma.- Reșița: TIM, 2016; *Panorama presei din Caraș-Severin*/ Gheorghe Jurma.- Reșița: TIM, 2018.

Evenimentul din 15 noiembrie 2023 a fost organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa, în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea” și cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa și al primarului Mirel Patriciu Pascu.

Proiectul „Din tainele jurnalismului” va continua la Bocșa cu jurnalistul Dan Agache.

GABRIELA ȘERBAN

„Din tainele jurnalismului”, ed. a III-a, Bocșa 2023

Biblioteca Orășenească „Tata Oancea” Bocșa a încheiat lista evenimentelor culturale din anul 2023 îmbinând artele: arta scrisului (carte, lectură, presă), pictură și muzică, toate acestea au constituit ingredientele unei întâlniri de succes și sărbătoare!

Vineri, 15 decembrie 2023, Primăria Orașului Bocșa a fost gazda unui eveniment de excepție menit să închidă lista evenimentelor culturale organizate în anul 2023 sub egida Bibliotecii Orășenești „Tata Oancea”.

După cum și-a obișnuit deja publicul, și de astă dată biblioteca a împletit armonios artele, iar întâlnirea jurnalistului Dan Agache cu elevii Liceului Teoretic „Tata Oancea” a fost înnobilită de prezentări de cărți și vernisajul unei expoziții de pictură, dar și de colindul sfânt și bun adus de tinerii liceeni sub îndrumarea prof. dr. Liana Fericiug.

Într-o sală festiv aranjată, prevestind frumoasa și apropiata sărbătoare a Crăciunului, prieteni de aproape și de mai departe, personalități locale și județene, au onorat invitația primarului Mirel Patriciu Pascu la un eveniment de excepție: întâlnirea cu jurnalistul Dan Agache și întâlnirea cu arta bocșană prin lucrările prof. Tiberiu Borcovici.

Evenimentul a fost moderat de Gabriela Șerban, iar deschiderea oficială a aparținut primarului orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, apropiat al celor doi „sărbătoriți”: jurnalistul Dan Agache și prof. Tiberiu Borcovici.

Așadar, proiectul „Din tainele jurnalismului” inițiat de biblioteca publică bocșană în anul 2018, a continuat de astă dată cu Dan Agache, născut la Făget (Timiș) în 30 martie 1960, locuiește la Reșița (Caraș-Severin) și este absolvent al Facultății de Comunicare și Relații Publice din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative București (2004).

Jurnalistul reșițean a vorbit unei săli arhipline despre această frumoasă și nu simplă profesie, a răspuns la întrebări precum: mai este presa o putere în stat? Poate fi presa cu adevărat independentă? Se scriu materiale de presă la comandă? Cât este de mare gradul de influență al presei asupra societății? Sunt mijloacele mass-media un puternic instrument de influențare a opiniei publice? Și alte astfel de întrebări, unele chiar incomode, însă invitatul a răspuns cu sinceritate și, evident, diplomatie jurnalistică, la toate acestea!

Așa cum mulți oameni de presă își exersează

condeiul și în scrieri literare, și Dan Agache a hotărât să-și publice unele dintre eseuri și proze scurte în volume bine primite de publicul cititor. Așadar, jurnalistul reșițean, pe care l-am ascultat o mare perioadă de vreme la Radio Reșița, și care astăzi scrie pentru site-ul de știri „Reper24”, a debutat editorial cu volumul de povestiri umoristice „Coana Aglaia” în anul 2016, volum apărut la Editura TIM din Reșița.

De curând, acest volum de schițe umoristice a fost reeditat sub titlul „Coana Aglaia redivivus” și a văzut lumina tiparului la Editura reșițeană Graph în acest an 2023, cu o copertă și ilustrații purtând semnătura caricaturistului bănățean Criv Cristinel Vecerdea.

Cel mai recent volum, cald și mirosind a proaspăt scos din tipar, este unul de eseuri jurnalistice, editoriale scrise într-o anumită perioadă (august 2021 – ianuarie 2023) pentru „Reper24”, site-ul de știri reșițean pentru care lucrează actualmente Dan Agache. Cartea se numește „Repere editoriale” și a apărut la Editura TIM din Reșița, sub consilierea directorului editurii, Gheorghe Jurma. De asemenea, scriitorul și editorul Gheorghe Jurma l-a și prezentat pe jurnalistul și scriitorul Dan Agache în cadrul evenimentului de la Bocșa.

Cel de-al doilea invitat în această zi specială a fost profesorul pensionar Tiberiu Borcovici, pasionat de desen și pictură, oferind publicului

prezent o frumoasă poveste a Bocșei în imagini; peisaje din Bocșa copilăriei sale redată în picturi încântătoare. Despre această expoziție intitulată „Nostalgia copilăriei în Bocșa” au vorbit pr. protos. dr. Ioanichie Petrică de la Mănăstirea Sf. Ilie de la Izvor Vasiova și criticul dr. Ada D. Cruceanu Chiselită.

T i b e r i u Borcovici este bocșan, s-a născut la Bocșa, jud. Caraș-Severin, în 21 august 1946. Absolvent al școlilor bocșene și a Facultății de Biologie București (1975). A

fost profesor de biologie la Liceul Teoretic „Tata Oancea” din Bocșa, muncă pe care a făcut-o cu dăruire până la pensionare. Într-o anumită perioadă a avut și o misiune dificilă, la care nu mulți dascăli s-au înhamat: aceea de a fi directorul Școlii nr. 3 (școala din cartierul Măgura), iar dl. prof. Borcovici s-a descurcat cu succes. Este pasionat de pictură și fotografie. Participă la expoziții de grup și organizează expoziții tematice pentru a atrage atenția asupra protejării mediului înconjurător.

Încă o dată s-a dovedit faptul că Tiberiu Borcovici a fost un dascăl iubit și apreciat, mulți dintre foști colegi și foști elevi i-au fost alături la vernisaj, iar lucrările sale s-au bucurat de succes!

Frumoase și alese cuvinte despre ambii sărbătoriți au venit din partea doamnei prof. Maria Radu, cea care i-a fost colegă dlui. Borcovici și profesoară lui Dan Agache.

Evenimentul din 15 decembrie 2023 organizat de Biblioteca Orășenească „Tata Oancea”, în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tata Oancea”, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa, s-a încheiat cu un recital de colinde oferit de partenerii proiectului „Din tainele jurnalismului”, liceenii coordonați de dr. Liana Feriug.

Întâlniri literar-artistice la Bocșa în ultima zi a Decadei Culturii Germane în Banatul Montan.

Simpozion aniversar: Nicolae Potocean – 70

Marti, 17 octombrie 2023, la sediul bibliotecii publice din Bocșa, a avut loc un eveniment de suflet dedicat artei și artiștilor „din imediata noastră apropiere”.

Evenimentul a fost organizat de Biblioteca Orașenească „Tata Oancea” Bocșa și Centrul Catehetic „Vasiova”, în parteneriat cu Centrul German „Alexander Tietz” Reșița, cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bocșa, în cadrul Decadei Culturii Germane în Banatul Montan, ed.a XXXIII-a, iar participanți au fost oameni de cultură din Banat, colaboratori ai bibliotecii bocșene, precum și elevi ai Liceului Teoretic „Tata Oancea”, însoțiți de prof. dr. Liana Ferciug.

Programul a fost unul amplu și generos, debaterile cuprinzând cărți, tablouri, poezie și proză, adică, literatură și artă, istorie culturală și literară, prezentările aparținând scriitorilor și editorilor bănățeni: Gheorghe Jurma și Erwin Josef Țigla.

(De precizat este că unul dintre artiștii omagiați și prezentat a fost profesorul și artistul Petru Comisarschi, plecat de curând la cele veșnice «4 mai 1943 – 13 octombrie 2023»).

Pe simeze s-au aflat lucrările membrilor Cercului de pictură „Deutsche Kunst Reschitza”, lucrări care ilustrează deosebit de frumos aspecte din Bocșa și Anina, expoziția fiind construită cu prilejul marcării unor sărbători importante precum: 690 de ani de la prima atestare documentară a Bocșei/ 300 de ani de la zidirea Bisericii Romano-Catolice din Bocșa Montană și 250 de ani de la întemeierea Steierdorf - Anina / 150 de ani Biserica Romano-Catolică «Preasfânta Treime» Steierdorf”.

Despre lucrări și expoziție au vorbit coordonatorii Cercului „Deutsche Kunst Reschitza”- Doina și Gustav Hlinka, iar artiștii care au semnat tablourile expuse sunt: Viorica Ana Farkas, Livia Frunză, Niculina Ghimiș, Adina Elena Ghinaci, Flavia Beatris Grădinaru, Doina & Gustav Hlinka, Eleonora & Gabriel Hoduț, Busuioc Pătraru, Nik Potocean și Tatiana Țibru, unii dintre aceștia fiind prezenți în sală.

Însă, motivul principal al întâlnirii și organizării acestui eveniment l-a constituit aniversarea artistului plastic bocșean Nicolae Potocean – NIK - la împlinirea vârstei de 70 de ani.

Colaborator al bibliotecii, membru al Cercului de pictură „Deutsche Kunst Reschitza”, îndrumătorul Cercului de desen din cadrul Centrului catehetic „Vasiova”, Nik Potocean se regăsește printre aniversarii Bibliotecii Orașenești „Tata Oancea”, printre oamenii de seamă ai culturii orașului Bocșa și printre însemnații artiști plastici ai județului Caraș-Severin, iar aniversarea unei vârste rotunde a fost prilejul unei întâlniri între prieteni.

Așadar, la evenimentul de marți, 17 octombrie 2023, a participat și primarul orașului Bocșa, dr. Mirel Patriciu Pascu, acesta înmânând artistului plastic NIK Potocean o plachetă aniversară „în semn de aleasă considerație și prețuire”, iar, din partea instituției organizatoare, o „Diplomă de Cinstire în semn de aleasă prețuire și calde mulțumiri pentru rodnică și frumoasă colaborare”. De asemenea, din partea Forumului Democratic al Germanilor Caraș-Severin și al Asociației Germane de Cultură și Educație a Adulților Reșița, președintele Erwin Josef Țigla i-a înmănat o „Diplomă aniversară”, alături de „alese urări de sănătate, bucurii și împliniri în arta plastică”.

Cu bucurie putem afirma că pictorul bocșean Nicolae Potocean a avut parte de un frumos popas aniversar alături de tineri elevi, cărora le poate fi un bun model, alături de importanți oameni de cultură ai Banatului, editori și scriitori, alături de colegii săi artiști și, nu în ultimul rând, alături de autorități locale și edilul-șef al orașului Bocșa, Mirel Patriciu Pascu.

Finalul întâlnirii a aparținut poetului Ion Rășinaru de la Anina, care a susținut un recital poetic, dar și preoților prezenți – protosinghel dr. Ioanichie Petrică și pr. dr. Daniel Crecan – cei care, alături de binecuvântări, au dat și tonul intonării tradiționalului „La mulți ani”!

EUGEN DORCESCU

IOANITUL

Bătrânul Cavaler se-ntoarce-acasă,
Frumos și pur, la fel ca la-nceput.
Nici urmă n-a rămas din lănci și scut.
Din strigățul de luptă – o grimasă.
Luna de jar și soarele de fier,
Ritmând, îi luminează Infinitul.
Mustesc de vid și zorii, și-asfințitul,
În vidul greu dintre pământ și cer.
Așa se pierde el, spre Împăratul
Pe care-o viață-ntreag L-a slujit:
Frumos și pur, și mult prea fericit.
O rană-ți taie inima, de-a latul.
18 Martie 2017.

THE HOSPITALIER

The old knight is on his journey home,
Handsome and pure as the day he left.
Of his lance and shield no trace remains.
His battle cry - now but a grimace.
The embered Moon and iron Sun drum
They light the infinite before him.
Both dawn and dusk reek with hollowness,
In the heavy void between earth and sky.
Thus he finds himself lost, onto the Lord,
The Lord he served for his entire life:
Handsome and pure. And much too glad.
As a wound cleaves his heart wide open.

DER JOHANNITER

Der alte Ritter kehrt heimwärts zurück,
Herrlich und edel so wie am Anfang.
Kein spur mehr von Speer und Schildt.
Sein Kampfschrei jetzt nur eine Grimasse.
Der aschen Mond und die eiserne Sonne,
Trommeln, leuchten auf das Unedliche.
Und die Dämmerungen riechen nach Leere,
In die schwere Lücke zwischen Himmel und Erde.
So verliert er sich, auf sein Herr zu
Wem er sein ganzes Leben lang gedient hat:
Herrlich und edel. Und viel zu froh.
Eine Wunde trennt sein Herz ganz ab.

AN SEACAIBITHE

Filleann an seanlaoch abhaile,
Dóighiúil agus íon, mar i tús.
Níl claíomh nó sciath aige níos mó.
Is é brón a shluagh-ghairm anois
Gealach ghríosachs agus Grian iarainn
Tá siad ag taitneamh ar a infinideach.
Tá gréine agus dorchá lán le folmhacht,
Sa fólus trom idir talamh agus spéir.
Dá bhrí sin cailleann sé a bhealach
Go dtí an Rí, D'fhóin sé a shaol ar fad:
Dóighiúil is íon agus i bhfad ró-shona.
Gearrann créacht a chroí ina dhá leath.

*(Traducere în engleză, germană și irlandeză:
Arla-Doris Borchin-Tornoreanu și Raoul-
Emanuel Borchin-Tornoreanu.)*

LE JOHANNITE

Le vieux Guerrier regagne sa place,
Tout beau et pur, comme au début.
Aucune poussière de lances, d'écus.
Du cri de lutte reste une grimace.
La lune en braise et le soleil en fer,
En rythme lui éclairent l'Infini.
Débordent de vide l'aurore et le midi,
Dans le vide lourd entre ciel et terre.
Ainsi se rend-il à l'Empereur,
Qu'il a servi tant, sans repos:
Tout beau et pur. Heureux de trop.
Une blessure coupe de travers son coeur...

(Traducere: Monique M. Condan)

EL TEMPLARIO

El Viejo Caballero retorna a casa.
Hermoso y puro, como al principio.
Ni rastro ha quedado de las lanzas y del escudo.
Del grito de batalla, una mueca.
La luna de brasas y el sol de hierro iluminan rítmicamente su infinito.
Se empapan del vacío el alba y el ocaso,
en el pesado vacío entre la tierra y el cielo.
Así es como se pierde hacia el Emperador,
al que sirvió toda una vida:
hermoso y puro. Inmensamente feliz.
Una herida corta a lo ancho su corazón.

*(Traducción del rumano: Coriolano
González Montañez)*

In memoriam

GABRIELA ȘERBAN

Petru Encoveti Oance zis Tata Oancea 50 de ani de la plecarea în veșnicie

În 4 decembrie 2023 s-au împlinit 50 de ani de la moartea celui numit de bănațeni „Tata Oancea”, cunoscut pentru ceea ce a însemnat în literatura și publicistica bănațeană, pentru arta făurită (iconostas la diverse biserici), pentru dragostea de carte și lectură și pentru că întreaga lui viață a slujit cu devotament acestei cauze mărețe: creația.

S-a născut în 29 august 1881 la Bocșa Vasiova, jud. Caraș-Severin, și a murit tot aici în 4 decembrie 1973, fiind înmormântat în cimitirul ortodox din Bocșa Vasiova.

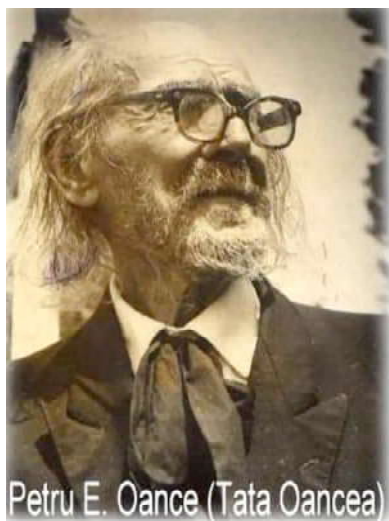
Condeier plugar, autodidact, pasionat de carte, Tata Oancea a citit extrem de mult și a colecționat cărți, realizând o bibliotecă impresionantă nu doar prin cantitate, ci, mai ales, prin calitatea volumelor. A sculptat în lemn, a desenat și a scris. Între 1929 și 1947 a scos revista *Vasiova*. Este uluitor faptul că a reușit, timp de aproape două decenii, să suțină o revistă singur: a scris articole, a adunat materiale, a executat manopera tipografului și corectorului, apoi, singur, a vândut-o, devenind propriul său agent publicitar. A trăit întreaga viață înconjurat de cărți și așternând pe hârtie, în sute de jurnale, întâmplările sale de zi cu zi. A avut cinci copii, toți absolvind școli superioare.

Figură pitorească a Banatului și a Vasiovei, Tata Oancea este unic prin unele dintre legendele adevărate, iscate de fapte și întâmplări ale existenței sale. De exemplu, mascota neobișnuită a lui Tata Oancea: gâsca. Plecat pe front și-a luat toată averea: familia și gâsca.

Alături de revista „Vasiova” – care este „opera” lui Tata Oancea – există câteva volume care-i poartă semnătura, unele apărute în timpul vieții, altele apărute postum: *Primăvara*. 1928; ed. II. Timișoara. 1936; *Vara*. Oravița. 1928; *Toamna*. Timișoara. 1936; *Anotimpuri*: antologie întocmită de Mihai Deleanu. Reșița. 1970; *Moartea călugăriței fără noroc*. Reșița: TIM, 2010 (Bocșa – istorie și cultură); *Vara: poezii*. Ed. a II-a.- Arad: Sens, [2016]; *Primăvara*. Ed. a III-a.- Arad: Sens, 2017; *Toamna: poezii*. Ed. a II-a.- Arad: Sens, [2019]; *Iarna: poezii*. - Arad: Sens, 2022 .

Multe și nenumărate sunt referințele atunci când vine vorba despre poezie în grai, despre condeierii țărani și/sau literatură dialectală! Pagini întregi s-au scris și se vor mai scrie despre acestea, făcându-se trimitere, neapărat, și la Tata Oancea. Iar din paginile jurnalelor sale încă se nasc volume, prin strădania scriitorului Vasile Bogdan (vezi în seria „Bocșa, istorie și cultură” titlul *Eu, Don Quijote al Banatului. Fantastica viață a lui Tata Oancea*. 5 volume până acum).

Astăzi, la 50 de ani de la plecarea în veșnicie, alături de slujba religioasă oficiată de pr. Daniel Crecan întru pomenire în biserica din Vasiova, (biserică în care există iconostasul realizat de Tata Oancea și în care acesta se ruga), îl pomenim și noi, în scris, prin câteva rânduri găsite în caietele vechi rămase în casa părintească, prin câteva imagini și gânduri de ieri și de azi:

Petru E. Oance (Tata Oancea)
29 august 1881 - 4 decembrie 1973

„Lui TATA OANCEA

Cu adânc respect și considerație aștern aceste modeste gânduri pe caietul neobositului «bard al Vasiovei» care toată viața și-a închinat-o muncii nobile de scriitor.

Îi doresc lui Tata Oancea multă sănătate și să ajungă vârsta

de «101 ani și o săptămână!»

Cu respect și afecțiune

Octavian Chisăliță

26-III-a 1968, Bocșa Vasiova”

„Am cunoscut pe «Tata Oancea» cu ani în urmă citind câteva volume de poezii și numerele din revista «Vasiova» care mi-au căzut în mână. La citirea creației lui «Tata Oancea» am rămas în suflet cu o aleasă admirație pentru o operă atât de frumos dăltuită din cuvinte măiestrite al căror autor este un Om atât de ales.

Astăzi, 17 august 1970, am avut ocazia de a-l cunoaște personal pe «Tata Oancea» și bucuria mi-a fost deplină. Cinste, respect și multă admirație pentru Poetul, Omul «Tata Oancea», care este o mândrie pentru Banatul nostru, fiind inedit prin toată jertfa și munca

dezinteresată pe care a depus-o pentru luminarea Banatului nostru iubit.

17 august 1970

Vasile Petrica

Preot în Reșița*

„Ziua de azi va fi o zi care nu se poate uita. Am simțit stând alături de «Tata Oancea» multă stimă și respect pentru sufletul ales și mai ales pentru deviza «Muncii, cetii, călătorii» pe care ne-a repetat-o de mai multe ori.

Aceleași simțiri alese și pentru «Mama Oancea» care a dat dovadă de multă înțelegere și spirit de român și mai ales, o ardeleană însuflețită.

Cu multă și aleasă prețuire, Cecilia Petrica.”

„Cu vie contemplație, cu adâncă admirație, am petrecut câteva clipe alături de artistul nostru bănățean «Tata Oancea» - dorul lui pentru cultură, pentru lectură, pasiunea pentru artă; versuri, proză, sculptură în lemn; această imagine a personalității lui «Tata Oancea» m-a urmărit din copilărie.

Spiritul lui viu și dornic de viață m-a impresionat întotdeauna până în adâncurile sufletului meu.

«Tata Oancea» imaginea vie a unui artist de neuitat și de contemplat întotdeauna, atunci când îl simți aproape și când îți apare imaginea visătoare a lui de boem.

«Tata Oancea» - o mândrie a bănățenilor și o bucurie a celor ce au trăit alături de creația lui.

Cu permanentă admirație,

Maria Goian

Bocșa Vasiova, 2 mai 1970*

Astăzi, 17 august 1970, am avut ocazia de a-l cunoaște personal pe «Tata Oancea»! Bucuria mea nu a fost de obicei. Cuște, respect și multă admirație pentru Poetul, omul «Tata Oancea», care este o mândrie pentru Banatul nostru, fiind înedit puțin totuși și marea dezinteresată care a apărut-o pentru luminarea Banatului nostru iubit.

Vasile Petrica
Preot în Reșița

„Tata Oancea alias Petru Oance, era un bătrân înalt, slab, cu bițele albe acoperite de un «sombbrero» negru. Cămașă albă cu lavalieră neagră de mătase, haine negre și-un baston de fudulie. Un Don Quijote al Banatului mereu bătându-se cu «morile de vânt» ale vremurilor.

Dimineața la 5 se trezea, făcea o sută de mătănii fără greș, mulțumind cerului pentru «coleașa cu o țără lapce». Ca orice gospodar al locului, trebuia prin curte, sculpta, ca, în final să-și scrie memoriile în jurnalele personale.

În Timișoara a locuit vreo zece ani, scriind în revista «Vasiova», ce avea pe manșetă adresa: «Redacția: unde dă Dumnezeu!»

În primul război mondial cutreiera Europa ca soldat însoțit de soție și copiii născuți la acea vreme: Plinius, Caius, Titus, născut în Icin - Cehoslovacia, se nasc în țară Virgil și Sabin, - bașca găscă ce și-a găsit locul ulterior, împăiată fiind în Muzeul Banatului din Timișoara. Astăzi, există o stradă într-un cartier din Timișoara care-i poartă numele.

Sunt ultimul mohican al familiei. După cinci băieți, o fată - nepoată. Când am învățat să citesc la școala dascălului Boulescu și a învățătoarei Maian, moșu' mi-a dat cele mai grozave reviste «Dimineața copiilor» și «Universul copiilor» cu povești și basme frumoase.

Nu mi-a zis pe nume,

neobișnuit fiind cu fetele. Îmi zicea «copile» și mi-a meșterit o săniută ușoară ca un fulg.

Blândețea ochilor și zâmbetul fugar mi-au rămas în suflet!

Veșnicia să-i poarte numele!

Minerva Izvernaru

Bocșa, 18 noiembrie 2023¹

Dumnezeu să-l odihnească pe Tata Oancea, acest «Don Quijote» al Banatului!

¹ În perioada 16-18 noiembrie 2023, la Bocșa s-a desfășurat Festivalul de poezie în grai - creație și interpretare - «Tata Oancea», ed. a 47-a. În cadrul acestui festival, mai precis, în data de 18 noiembrie 2023, au fost marcați și cei 50 de ani de la moartea condeierului artist și publicist Tata Oancea. Evenimentul a fost organizat de Casa Orășenească de Cultură Bocșa și moderat de Dan Liuț. Deși organizată într-un cadru restrâns, întâlnirea a adunat nume importante ale graiului bănățean, precum Maria Mândroane (Timișoara), Dimitrie Acea (Doclin), Gheorghiță Brebenar (Ocna de Fier), Todor Groza Delacodru (Voivodina), Viorel Cioloca (Fizeș), Maria Bihoi (Bozovici), Ion Manzur (Timișoara), Ion Căliman (Făget), Elena Borchescu (Bozovici), Adam Cărdu (Doclin), Dorel Mărgan (Măru), precum și nepoata lui Tata Oancea (fiica preotului Plinius de la Timișoara), Minerva Izvernaru. Despre Tata Oancea și fenomenul poeziei în grai au vorbit Dan Liuț, Gabriela Șerban, protos. Ioanichie Petrică, Dorel Viorel Cherciu și Carla Cioca. O întâlnire de suflet, înnobilită de manuscrise puse la dispoziție printr-o mică expoziție realizată de Babeș Deliu, proprietarul casei lui Tata Oancea.

«Tata Oancea» imaginea vie a unui artist de neuitat și de contemplat întotdeauna, atunci când îl simți aproape și când îți apare imaginea visătoare a lui de boem.

«Tata Oancea» - o mândrie a bănățenilor și o bucurie a celor ce au trăit alături de creația lui.

Cu permanentă admirație

L. Goian

S-a stins scriitoarea Mariana Pândaru Bârgău...

Din acest colț de revistă, ne luăm rămas bun de la prietena și colega noastră de la Deva, Mariana Pândaru Bârgău, redactor-șef al revistei de cultură „Ardealul literar” și fondatorul editurii „Călăuza”, prima editură hunedoreană înființată după 1989 la Deva.

Mariana Pândaru s-a născut la 20 august 1952, în comuna Pleșoi, județul Dolj. În 1956 se mută împreună cu familia la Anina, jud. Caraș-Severin, unde urmează școala primară și liceul. De asemenea, frecventează *Cenacul* „Semenicul” din Reșița. Se stabilește în Hunedoara și se căsătorește cu scriitorul Valeriu Bârgău. Devine membră a Cenaclului literar „Flacăra” Hunedoara.

Debutază literar în 1974 în revista „Tribuna” de la Cluj; publică în diverse reviste din țară și străinătate: „Călăuza” și „Ardealul literar” (al căror editor a fost până la capătul vieții), dar și în „Amfiteatru”, „Asta”, „Contrapunct”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Contemporanul”, „România literară”, „SLAST”, „Familia”, „Flacăra”, „Luceafărul”, „Orient latin”, „Orizont”, „Tribuna”, „Vatra”, „Viața studentescă”, „Viața Românească”, „Cetatea culturală”, „Cronica Română”, „Sinteze literare”, „Bucovina literară”, „Discobol”, „Ardealul literar”, „Reflex”, „Poesis”, „Ramuri”, „Sud”, „Steaua”, „Mihai Eminescu” (Aus-

tralia), „Lumina” (Serbia), „Plai românesc” (Ucraina), „Lumină lină” (New York), „Literatura și artă” (R. Moldova), „Universul românesc” (Madrid, Spania), „Balada” (Bonn, Germania).

În 1987 debutează editorial la Editura „Facla” din Timișoara, cu volumul de poezii „Dincolo de râu, câmpia”.

Între 1991-1995 urmează cursuri de jurnalism la București și Timișoara; devine membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România; în 2001 devine membră a Uniunii Scriitorilor din România.

Deține multe premii literare, iar dintre cărțile sale amintim: „Dincolo de râu, câmpia” (1987); „Salt mortal” (1992); „Ferigi înzăpezite” (1996); „Noaptea sărbătorilor” (1997), „Lacrima de ambră” (1998); „Parisul din inima mea” (2001); „Fulgere pe mare” (2002); „După căderea nopții” (2007); „Memoria faptelor” (2009); „Medicina ca misiune” (2010) etc.

Mariana Pândaru era un om bun, muncitor și talentat, cu o voce caldă și blândă. Era o prietenă sinceră și devotată, în care găseam întotdeauna un confident și un generos „coleg de suferință”. Ne întâlneam, adesea, la diverse evenimente culturale, iar în 2013 m-am bucurat s-o am invitată la Bocșa, alături de alți scriitori hunedoreni.

Din păcate și prea devreme, Mariana Pândaru s-a stins sâmbătă, 28 octombrie 2023, la Deva, subit, în urma unui atac de cord.

Dumnezeu s-o odihnească! Sincere condoleanțe familiei!

**Gabriela Șerban și echipa
„Bocșa culturală”**

Rămas bun, domnule Gheorghe Rancu!

Duminică, 22 octombrie 2023, la Șopotu Vechi (Caraș-Severin), ne-am luat rămas bun de la dascălul, publicistul, scriitorul și cercetătorul Gheorghe Rancu-Bodrog (2 aprilie 1946 - 19 octombrie 2023).

Mulțime de oameni sosiți din întreg Banatul istoric, tot satul și un sobor de 12 preoți l-au condus pe ultimul drum pe cel care, pe parcursul celor 77 de ani de viață, și-a înmulțit talanții cu care a fost hăruiat de Dumnezeu în cele mai frumoase feluri și atractive activități: dascăl, publicist, cercetător, colecționar.

Într-o zi frumoasă de toamnă, prieteni și colaboratori, de aproape și de mai departe, ne-am reîntâlnit la Șopotu Vechi pentru a-l revedea, pentru ultima dată, și a depăna amintiri legate de personalitatea celui plecat în veșnicie: Gheorghe Rancu-Bodrog¹.

În anul 2006, la unul dintre evenimentele organizate în colaborare cu regretatul prozator Nicolae Danciu Petniceanu, alături de ceilalți invitați, de aproape și de mai departe, se afla și profesorul Gheorghe Rancu de la Șopotu Vechi. Numele îmi era cunoscut, despre calitățile și hărnicia dascălului și cercetătorului Gheorghe Rancu de pe Valea Almăjului auzisem, doar că nu ne întâlniserăm până atunci. De acest lucru s-a îngrijit scribul de Banat, Nicolae Danciu Petniceanu, cel care l-a adus la Bocșa pe Gheorghe Rancu, tocmai în ideea de a ne cunoaște și colabora în importante proiecte dedicate Banatului și oamenilor de aici.

Există în popor zicala „cine se aseamănă se adună”. Vreau să cred că așa s-a întâmplat și în cazul nostru. Mănați de

aceleași preocupări și pasiuni pentru carte, pentru literatură, pentru actul cultural de calitate, pentru istorie, tradiție, artă și, evident, dragostea de oamenii făuritori și dăruitori de toate acestea, colaborarea nu a întârziat să apară.

Nu puține sunt evenimentele la care am participat împreună, bucurându-mă de prietenia și sfaturile colegiale (chiar părintești!) ale dlui. Rancu. Nu puține sunt momentele de discuții, unele aprinse, cu privire la diferite subiecte, pe diverse teme, cu argumente pro și contra de ambele părți, ca, în final, să găsim numitorul comun, iar eu, întotdeauna, să învăț câte ceva din toate acestea!

Harnic și pasionat, dl. Gheorghe Rancu a înființat un excepțional muzeu la Șopotu Vechi, un muzeu deschis tuturor celor care vor să vadă pe viu cum s-a scris istoria Văii Almăjului și care conține peste 3000 de piese, de la cioburi preistorice, până la obiecte din sec. XX.

La capitolul „carte și tipărituri” am contribuit și noi prin dăruirea câtorva numere din revista „Vasiova”, „foaia” de cultură realizată de scriitorul țaran Petru E. Oance (Tata Oancea) în perioada 1929 – 1947, dar și cu revista, mai nouă – „Bocșa culturală”, înființată în anul 2000; iar la capitolul „obiecte vechi”, Tiberiu Șerban a dăruit o sanie din lemn. Nici dl. Rancu

n-a rămas dator, ne-a dăruit o lampă veche, cu petrol, pe care, de acum, o vom păstra cu mai mare grijă și prețuire!

Prin devotamentul și dăruirea sa ca dascăl, prin hărnicie și pasiune ca cercetător și scriitor, prin dragostea pentru

oameni și respectul pentru înaintași, Gheorghe Rancu a pus Șopotu Vechi pe harta culturală și istorică a Banatului!

Născut pe plaiuri arădene, și-a dorit să păstreze cu sine leagănul copilăriei, adăugând numelui său cognomenul *Bodrog* (care vine de la localitatea Hodoș-Bodrog). De altfel, cu sufletul nu s-a îndepărtat niciodată de plaiurile natale, iar multele proiecte scriitoricești și de cercetare, dedicate unor oameni, fapte, locuri, instituții din această zonă, dovedesc acest lucru.

Domnul Gheorghe Rancu-Bodrog este fondatorul și redactorul-șef al revistei „Almăjul”, revistă de cultură, credință, școală, limbă și istoria neamului. De asemenea, semnează câteva volume importante, pe teme istorice, și sute de articole în reviste și publicații din țară și străinătate.

Este omul care a acordat sporită atenție Bisericii Ortodoxe din Almăj, întocmind câteva cărți privind istoria acestora; dar care, ca îngrijitor de ediții, a scos la iveală monografiile ale Bodrogului Vechi, jurnale de război sau dascăli și scriitori importanți și cu vocație.

Din păcate, timpul nu a mai avut răbdare, iar dl. Gheorghe Rancu-Bodrog de la Șopotu Vechi s-a stins subit și mult prea devreme! În urma sa au rămas proiecte nedefinite, pe care, cu siguranță, Dacian,

pasionat și harnic precum tatăl său, le va continua și desăvârși.

Iar noi, ceilalți, prin plecarea acestui emblematic dascăl și cercetător, am pierdut un veritabil sfătuitor și colaborator. Acum, vorbele sunt sărace și oricât de talentat ar fi cineva în alegerea cuvintelor, tot nu ar fi suficient de capabil să cuprindă complexa personalitate a acestui modest Dascăl de Țară!

Mulțumesc lui Dumnezeu că l-am cunoscut! Că am avut onoarea și bucuria să-i fiu adesea în preajmă! Că am beneficiat de poveștile și discuțiile interesante și atractive, dar, mai ales, atât de necesare!

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Sincere condoleanțe familiei sale, o familie frumoasă și unită!

Rămas bun, domnule Gheorghe Rancu!

**Gabriela Șerban
și echipa „Bocșa
culturală”**

¹ Profesorul Gheorghe Rancu Bodrog a fost înmormântat în cimitirul ortodox din Șopotu Vechi și a fost condus pe ultimul drum de mulțime de oameni: fie săteni, fie prieteni, colaboratori – scriitori, istorici, profesori, importanți oameni de cultură. În mormântarea a fost una tradițională (cum rar mai găsim astăzi!), urmând tot tipicul înmormântării unei personalități a satului. Toate slujbele aferente au fost oficiate de un sobor format din 12 preoți, între care preotul satului, Ioan-Sorin Horescu, cel care a și dat citire mesajului de condoleanțe din partea Preasfințitului Lucian, episcopul Caransebeșului, dar și starețul Mănăstirii Țara Almăjului, protos. dr. Petrică Zamela, precum cei doi protopopi: Iosif Frenț și Petru Berbentea. Necrologul a fost rostit de prof. Pavel Panduru, iar pr. dr. Constantin Cilibia a rostit un frumos cuvânt de rămas bun. Între opririle obișnuite, au fost marcate de către oameni de cultură și dascăli cele de la Muzeu și Școală, locurile de suflet ale regretatului Gheorghe Rancu. În veci pomenirea lui!

Rămas bun, Titi Muntean!

Duminică, 19 noiembrie 2023, în Ettlingen, landul Baden Wurtemberg, Germania, s-a stins din viață artistul plastic Constantin Muntean, unul dintre pictorii și dascăli îndrumători ai tinerilor talentați în mănuierea penelului din Bocșa și din zona Bocșei.

MUNTEAN CONSTANTIN. (Titi) s-a născut la Timișoara în 30 martie 1948. Școala primară și școala profesională de lăcătuș mecanic la Bocșa. Căsătorit și are doi copii. Fiind pasionat de desen din copilărie, după încheierea stagiului militar frecventează cursurile Școlii Populare de Artă din Reșița la clasa prof. Petru Galiș, secția desen-pictură. În copilărie a fost inițiat în tainele picturii de Ștefan Muha și Tiberiu Bottlik.

Din 1991 s-a stabilit cu familia în Germania, unde a muncit până la pensionare.

În toată perioada cât a stat în Bocșa a desfășurat o bogată activitate artistică și expozițională. A îndrumat copii pasionați de pictură și desen, a fost membru activ al Cenacului „Tiberiu Bottlik” fiind coleg cu Vasile Gaidoș, Petru Kneipp, Elena Hăbășescu, Viorel Coțoi, Vasile Marcu, Adrian Drăguț. În perioada 1985 – 1988 a primit catedră la Școala Populară de Artă Reșița pentru orașul Bocșa unde a fost profesor și a scos prima promoție de absolvenți pentru Bocșa. A participat la expoziții personale și de grup, atât în România, cât și în Germania, bucurându-se de succes, iar lucrările sale se regăsesc în colecții particulare din Canada, Belgia, Germania, Elveția, Italia, România.

Referințe: *Întoarcerea numelui. Orașul Bocșa în timp/* Ioana Cioancăș. Reșița: Timpul, 1997; *Echo der Vortragsreihe*. Reșița, 2010; *Revista Familiei*. Israel, 2010; *Român în lume*. Spania, 2010; *Adevărul*. Danemarca, 2009; *Der Kurier*. Germania, 2001, 2003, 2005, 2006, 2010, 2011; *Stadtmagazin*. Germania, 2006 – 2010; *Gut Wohnen*. Germania, 2011; *Bocșa culturală*. An. XII. Nr.4 (75)/ 2011; *Cărășeni de neuitat XVII/* Petru Ciurea și Constantin Falcă. Timișoara: Eurostampa, 2012; *Biblioteca, între datorie și pasiune/* Gabriela Șerban, Reșița: TIM, 2013 (Bocșa, istorie și cultură; 30); *Cărășeni de neuitat XXXIX/* Constantin Falcă. Timișoara: Eurostampa, 2019; *Tangențe. Autografe și poveștile lor/* Adalbert Gyuris.- București: eLiteratura, 2019; *Bocșa, un oraș ca o poveste. Vol. 2: Oameni, locuri, fapte din Bocșa de ieri și de azi/* Gabriela Șerban.- Reșița: TIM, 2023 (Bocșa- istorie și cultură, 64).

Dumnezeu să-l odihnească! Sincere condoleanțe, familiei!

Gabriela Șerban și echipa „Bocșa culturală”

Orașul Bocșa a mai pierdut un dascăl!

Vineri, 6 octombrie 2023, la doar 49 de ani, a trecut la cele veșnice dna. prof. MIRCEA NICOLETA ODISEEA AMALIA, - DISI, pentru prieteni -, lăsând în urmă, fără dragostea și sprijinul de care au atâta nevoie, o fiică adolescentă (studentă la Universitatea din Timișoara) – Giorgiana Maria – și o soră bolnavă și neputincioasă – Daniela Maria (în vârstă de 62 de ani).

Mircea Nicoleta Odiseea s-a născut la 25 iulie 1974 la Bocșa, fiind a doua fiică a familiei Mircea Nicolae Mihai (decedat în anul 2004) și Mircea Emilia Maria (decedată în anul 2015).

Studiile primare, gimnaziale și liceale le-a absolvit la Liceul Teoretic „Tata Oancea” din Bocșa, apoi a studiat la Facultatea de Litere a Universității de Vest din Timișoara, specializare română-latină.

S-a întors acasă, la Bocșa, în calitate de cadru didactic la Liceul Teoretic „Tata Oancea”, fiind profesoară de limba latină și limba și literatura română.

Fiind un om bun și cald, a devenit una dintre cele mai îndrăgite dăscălițe ale Bocșei.

Are o fiică, Băncioi Giorgiana Maria, iar după moartea părinților, în frumoasa casă din Vasiova (una dintre casele istorice ale Bocșei, casa fiind construită de pictorul Filip Matei, iar în această casă s-a născut muzicologul Zeno Vancea) a locuit alături de fiica sa, Giorgiana, și de sora sa, Daniela.

Din păcate, în ultimii cinci ani, Disi s-a luptat cu o boală cruntă, care, în final, a învins.

Vineri, 6 octombrie 2023, s-a stins din viață, fiind înmormântată în cavoul familiei din cimitirul ortodox din Vasiova. A fost condusă pe ultimul drum de mulțime de colegi, prieteni, elevi, de familie și de duhovnicul său, Odiseea Nicoleta fiind un om credincios și apropiat de biserică și cele sfinte.

Din acest colț de revistă transmitem și noi sincere condoleanțe familiei și-l rugăm pe bunul Dumnezeu s-o odihnească pe draga noastră Disi, iar pe Giorgiana și Daniela să le ocrotească și să le mângâie!

Gabriela Șerban și „Bocșa culturală”

Moș Crăciun vine la Bocșa cu autobuze electrice!

Așa a rânduit Dumnezeu ca, în cea mai frumoasă perioadă din an – cea a sărbătorilor de Crăciun -, să finalizăm organizarea acestor autobuze, împreună cu stațiile de încărcare, și să le dăm drumul pe traseu!

În prima fază, dăm startul cu 2 autobuze, cu o capacitate de 28 de locuri fiecare, pe scaune, și 73 în picioare, inclusiv un loc pentru un scaun cu rotile.

Noile mijloace de transport sunt echipate cu GPS, astfel că pot fi monitorizate în timp real pe traseu, iar, pentru siguranța călătorilor, acestea sunt dotate cu 6 camere de supraveghere.

Autobuzele vor circula pe traseul Bocșa Română – Bocșa Montană din dimineața aceasta – 21 decembrie 2023 – după un program bine stabilit:

În zilele de 21 și 22 decembrie - între orele 06.00 – 14.00, din 30 în 30 de minute; și între orele 14.00 – 22.00, din oră în oră;

În perioada 23 decembrie 2023 – 8 ianuarie 2024 vor circula din oră în oră;

După 8 ianuarie 2024 se va reveni la programul inițial: între orele 06.00 – 14.00, din 30 în 30 de minute; și între orele 14.00 – 22.00,

din oră în oră.

Vă doresc călătorii plăcute, vă aștept la Târgul de Crăciun de la Bocșa Izvor și vă doresc, tuturor, sărbători fericite!

NB.

Cu privire la deplasarea pe Insula Paradis în perioada Târgului de Crăciun:

Puteți ajunge cu autobuzul verde până la stația Podul Mare – Montana, iar de acolo veți fi preluați de microbuzul roșu până pe insulă, după programul stabilit!

Vă aștept cu bucurie!

Primar
Mirel Patriciu Pascu

GABRIELA ȘERBAN

În Anul omagial al persoanelor vârstnice și Anul comemorativ al innografilor și cântăreților bisericești (psalți) Corul „Armonia” din Bocșa Română își cinstește slujitorii!

Duminică, 1 octombrie 2023, la marea și sfânta sărbătoare a Acoperământului Maicii Domnului, de Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, Biserica cu hramurile „Sf. Ier. Nicolae” și „Sf. Împ. Constantin și Elena” din Bocșa Română a inițiat o frumoasă adunare a credincioșilor la ceas de seară pentru a comemora preoți slujitori, cântăreți bisericești și coriști din parohie plecați la cele veșnice.

De asemenea, au fost rostite rugăciuni de mulțumire și sănătate și pentru actuali coriști și

cântăreți bisericești ai acestei vrednice parohii din Bocșa Română, lăcaș cu tradiție corală dovedită și astăzi prin vocile membrilor corului „Armonia”.

Despre istoricul acestei mișcări corale și despre inimoși preoți și dirijori au vorbit pr. dr. Silviu Ionel Feriug și prof. dr. Dorel Viorel Cherciu, iar despre activitatea culturală bocșană a precizat Gabriela Șerban, directorul Bibliotecii Publice Bocșa;

